2025-YIL – ATROF-MUHITNI ASRASH VA “YASHIL” IQTISODIYOT YILI

2020-yil 25-yanvardan chiqa boshlagan

Milliy tiklanishdan — milliy yuksalish sari

YANGI O‘ZBEKISTON

Ijtimoiy-siyosiy gazeta № 12 (1338), 2025-yil 17-yanvar, juma

www.yuz.uz yuz.uznews yuz_official yuz.uz_news yuz

INVESTITSIYALARNI KENG JALB ETISH VA EKSPORTNI OSHIRISH MAMLAKAT IQTISODIYOTI BARQARORLIGI VA NATIJADORLIGINI TA’MINLAYDI

Prezident Shavkat Mirziyoyev raisligida 16-yanvar kuni investitsiyalarni keng jalb etish va eksport hajmini oshirish borasidagi ishlar natijadorligi hamda kelgusidagi asosiy vazifalar muhokamasi bo‘yicha videoselektor yig‘ilishi bo‘lib o‘tdi.

Mamlakatimizdagi ochiqlik, kuchli investitsiya siyosati natijasida iqtisodiyot barqaror o‘sib kelyapti. Xususan, 2024-yilda yalpi ichki mahsulot 6,5 foizga oshib, 115 milliard dollarga yetdi. Xorijiy investitsiya 1,6 barobar o‘sib, qariyb 35 milliard dollarni tashkil qildi. Qiymati 10 milliard dollarlik 242 ta yirik va o‘rta loyihalar ishga tushdi. Eksport ilk bor 27 milliard dollarga yetdi.

O‘tgan yili tog‘-kon, neft-gaz, kimyo, qishloq xo‘jaligi sohalarida investitsiya 2 karra oshgan. 50 ta tumanga 100 million dollardan ko‘p sarmoya kirib kelgan.

Tanqidiy ruhda o‘tgan yig‘ilishda sohadagi qoloqliklar atroflicha tahlil qilindi.

To‘qimachilik sanoati, “O‘ztransgaz”, “O‘zmetkombinat”, “O‘zsuvta’minot” tizimida investitsiya ko‘rsatkichlari pasaygan. Ekologiya, Qishloq xo‘jaligi, Raqamli texnologiyalar, Transport, Qurilish, Sog‘liqni saqlash, Sport, Madaniyat, Oliy ta’lim, Maktabgacha va maktab ta’limi vazirliklari olib kelgan investitsiya va grantlar imkoniyatga yarasha emas.

Ayrim tuman hokimlari investitsiya va eksport masalasini o‘z holiga tashlab qo‘ygani ko‘rsatib o‘tildi. Jumladan, Beruniy, Qorao‘zak, Qo‘ng‘irot, Peshku, Yangiobod, Qamashi, Xonqa, Shovot, Romitan, Dehqonobod, Mirishkor, Chiroqchi, Narpay, Nurobod va Guliston tumanlari hamda Ohangaron shahri hokimlariga hayfsan e’lon qilindi. Faoliyatida jiddiy kamchiliklarga yo‘l qo‘ygani uchun Sirdaryo viloyati hokimi Akmaljon Mahmudaliyev lavozimidan ozod etildi.

Yig‘ilishda investitsiya va eksport bo‘yicha bu yilgi asosiy vazifalar belgilandi.

Avvalo, bu masala hududlar kesimida ko‘rib chiqildi. 27 ta tumanda investitsiya hajmi 200 million dollardan oshishi hisob-kitob qilingan. Lekin 10 ta tumanda reja 40 million dollarga ham yetmaydi. Mutasaddilarga ushbu tumanlarda yangi loyihalarni shakllantirib, investitsiyani ko‘paytirish bo‘yicha topshiriq berildi.

Mablag‘larning samaradorligiga alohida to‘xtalib o‘tildi. Masalan, so‘nggi yetti yilda kiritilgan 120 milliard dollar investitsiya hisobiga 6 mingdan ortiq korxona ishga tushgan. Tahlil qilinsa, har 1 ming dollar investitsiya yiliga o‘rtacha 530 dollar qo‘shilgan qiymat yaratyapti. Bu ko‘rsatkich tog‘-kon sanoatida 700 dollarga yetgan.

Lekin neft-gaz, metallurgiya va qurilish materiallari sohalarida investitsiya samaradorligi nisbatan past. Hududlardan esa Sirdaryo, Buxoro va Qoraqalpog‘istonda shunday holat.

Yangi ochilgan 92 ta korxonada uskunalar ishlatilmay turgani uchun kreditlar qaytishi kechikyapti. 105 ta tadbirkor olib kelgan uskunalar bojxona omborlarida turibdi.

Prezident investitsiyaning samaradorligini oshirish hudud va tarmoq rahbarlarining asosiy vazifasi bo‘lishi kerakligini ta’kidladi.

— Bu iqtisodiyotimiz o‘sishiga katta turtki beradi. Kafolatli xarid hisobiga juda ko‘p yangi ish o‘rinlari yaratiladi, valyuta tejaladi va yondosh sohalar rivojlanadi. Buni hokimlar yaxshi tushunib, har bir loyihaning “ichiga kirib”, ishni unumli tashkil qilish kerak, — dedi Shavkat Mirziyoyev.

Tadbirkorlar ishtirokida yarmarkalar o‘tkazib, yangi mahsulotlarni o‘zlashtirish, yirik investitsiya loyihalarida mahalliy mahsulotlar ulushini ko‘paytirish bo‘yicha ko‘rsatmalar berildi.

Mamlakatimizda tadbirkorlar sinfi kengayib, xalqaro doiraga chiqmoqda. Ilg‘or korxonalarimiz chet eldan to‘g‘ridan-to‘g‘ri mablag‘ olib kelishni boshladi. Buni qo‘llab-quvvatlash maqsadida Prezident farmoni bilan Savdo-sanoat palatasida Tadbirkorlarga tashqi moliya bozorlariga chiqishga ko‘maklashish markazi tashkil qilindi. Endi bundan foydalanib, ko‘proq tadbirkorlar xorijdan mablag‘ jalb qilishga o‘rgatilishi aytildi.

Bu yil xalqaro moliya institutlari hisobidan 5 milliard 200 million dollarlik ishlar rejalashtirilgan. Ularni o‘z vaqtida amalga oshirish uchun Bosh vazir boshchiligida favqulodda shtab tashkil qilinishi belgilandi.

Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki bilan 1 milliard 100 million dollar, Islom taraqqiyot banki bilan 1 milliard dollarlik loyihalar ko‘zda tutilgan. Mutasaddilarga ushbu banklar bilan davlat kafolatisiz loyihalarni ko‘paytirish, mablag‘ jalb qilishda tadbirkorlarga ko‘maklashish topshirildi.

Investitsiya samaradorligining ko‘rsatkichlaridan biri — eksport. Masalan, erkin iqtisodiy zonalardagi korxonalar kiritgan sarmoyasiga qarab, imtiyoz olyapti. Bu tannarxni pasaytirish, eksportga chiqishga xizmat qilishi kerak.

O‘tgan yili 22 ta erkin iqtisodiy zonadagi 589 ta korxona 42 trillion so‘mlik mahsulot ishlab chiqargan. Lekin tovarlarning atigi 18 foizi tashqi bozorlarga sotilgan, 372 ta korxona umuman eksport qilmagan.

Shu bois, endi faqat eksportga ishlaydigan erkin iqtisodiy zonalar tashkil etilishi ta’kidlandi. Ularda xorijiy brendlar bilan yuqori qiymatli, tashqi bozorlarda talabgir mahsulotlar ishlab chiqariladi. Shulardan birinchisi Namangan viloyatida, 30 gektar maydonda to‘qimachilik yo‘nalishida tashkil etiladi.

Yana bir yangi yondashuv — o‘tgan yili 12 ta texnopark xorijiy korxonalar boshqaruviga berildi. Hozircha ularga 2,5 milliard dollarlik 27 ta loyiha joylashtirilgan. Bu tajribani kengaytirib, xorijiy kompaniyalar ishtirokida yana bir nechta texnoparklar tashkil qilish taklifi bildirildi.

Bu yil eksportni 30 milliard dollardan oshirish mo‘ljallanmoqda. Masalan, yurtimizda xomashyosi bo‘lgan to‘qimachilik, elektrotexnika kabi tarmoqlarda eksportni 2-3 karra ko‘paytirish imkoniyati bor.

Shu bois, bu ikkita drayver tarmoqni rivojlantirish, eksportga ishlayotgan korxonalarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash choralari ko‘riladi.

Xususan, eksportchilarni aylanma mablag‘ bilan ta’minlash uchun alohida faktoring tashkiloti ochilib, unga 100 million dollar ajratiladi. Korxonalarni xalqaro sertifikat talablariga moslashtirish xarajatlarining 20 ming dollargacha qismi qoplab beriladi. Rivojlanish va tadqiqot markazlari (R&D) uchun olib kelinadigan laboratoriya jihozlari bojxona bojlaridan ozod qilinadi. Xalqaro marketpleyslar orqali mahalliy mahsulotlarini targ‘ib qilish uchun 2 million dollar yo‘naltiriladi.

Mutasaddilarga tashqi bozorlardagi imkoniyatni tahlil qilib, uch yillik eksport strategiyasini ishlab chiqish vazifasi qo‘yildi.

Paxta yetishtirish va qayta ishlashda ham qo‘shimcha bozor mexanizmlari joriy qilinadi. Shu yildan boshlab klasterlar paxtaga talabi va narx taklifini birjaga qo‘yadi, fermerlar esa o‘ziga ma’qulini tanlab, fyuchers shartnomasini tuzadi. Imtiyozli kredit olmay, o‘zi paxta yetishtirgan fermerlarga birjada sotgan paxtasining 10 foizi miqdorida subsidiya beriladi. Imtiyozli kreditni 31-dekabrgacha to‘liq qaytargan fermerlarga kreditning 4 foizi qaytarib beriladi.

Shuningdek, qishloq xo‘jaligi mahsuloti yetishtiruvchi tomorqa egalari mahalla bankirlariga mijoz bo‘ladi.

Yig‘ilish yakunida davlatimiz rahbari jahonda investitsiya va bozorlar uchun raqobat keskinligini yana bir bor ta’kidlab, mutasaddilarga ishchanlik va natijadorlikni oshirish talabini qo‘ydi. Bu borada nazorat va so‘rov qattiq bo‘lishi ko‘rsatib o‘tildi.

Bosh vazirga bu yilgi 42 milliard dollar xorijiy investitsiya bo‘yicha oyma-oy reja tasdiqlab, ijrosini ta’minlash topshirildi.

Yig‘ilishda vazirlar, tarmoq rahbarlari va hokimlarning axboroti eshitildi.

O‘zA

Munosabat

O‘ZBEKISTON – BAA: “YASHIL” ENERGETIKA SOHASIDAGI MANFAATLI HAMKORLIK SARI

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Birlashgan Arab Amirliklariga rasmiy tashrifi doirasida “Abu-Dabi barqaror rivojlanish haftaligi” sammitida nutq so‘zladi.

Davlatimiz rahbari tez sur’atda o‘sib borayotgan iqtisodiyotimizning energetikaga talabini to‘liq ta’minlash uchun O‘zbekiston “yashil” quvvatlarni jadal rivojlantirayotganini ta’kidladi. O‘tgan 5 yilda energetika sohasiga qariyb 20 milliard dollar xorijiy investitsiyalar jalb qilingani va 9,6 gigavattli zamonaviy energiya quvvati ishga tushirilganiga e’tibor qaratdi.

“Yashil” energetika sohasida BAA — ishonchli va strategik hamkorimiz. So‘nggi yillarda Amirliklar ishtirokidagi investitsiyalar portfeli 26 milliard dollardan oshdi. Ular orasida qayta tiklanuvchi energetika loyihalari asosiy lokomotiv ekani qayd etildi.

Davomi 2-betda

“YASHIL” UNIVERSITET

ekologik muammolar va ularning yechimi bilan shug‘ullanadigan ilmiy tahlil markazi bo‘ladi

Davlatimiz rahbari Birlashgan Arab Amirliklari Prezidenti Shayx Muhammad bin Zoid Ol Nahayonning taklifiga binoan shu hafta mazkur mamlakatda bo‘ldi, “Abu-Dabi barqaror rivojlanish haftaligi” sammitida ishtirok etdi.

Qayd etish kerakki, bugungi kunda energetika manbalarini diversifikatsiya qilish, ularning balansida uglevodorod ulushini keskin kamaytirish — iqlim o‘zgarishi oqibatlarini yumshatish, barqaror rivojlanish va global xavfsizlikni ta’minlashning asosiy sharti hisoblanadi.

Davomi 2-betda

Har davr va jamiyatda kambag‘allik bo‘ladi. Uni butunlay tugatishning imkoni ham yo‘q. Lekin shunisi aniqki, xalqini, kelajagini o‘ylagan mamlakat kambag‘allikka qarshi kurashadi. Jamiyatning og‘riqli nuqtasi bo‘lgan ushbu qatlam vakillari ko‘payib ketmasligining oldini olishga harakat qiladi. Buning uchun maxsus hujjatlar, dasturlar qabul qilinib, tashabbuslar ilgari suriladi.

SHAROITNI IMKONIYATGA AYLANTIRIB, KAMBAG‘ALLIKKA BARHAM BERAYOTGAN MAHALLA

Kambag‘allikning asosi ishsizlik. Shu bilan birga, unga qarshi kurashishning chora va usullari ham turlicha bo‘lishi mumkin. Xalq farovonligiga qaratilgan O‘zbekiston siyosatida ijtimoiy masalalar qatorida odamlar bandligiga katta e’tibor berilayotgani o‘z samarasini ko‘rsatmoqda. Buning uchun xalq bilan yuzma-yuz bo‘lib, odamlar dardu tashvishlari eshitiladi. Muammolar o‘rganilib, ularning yechimlari qidirilib, zarur choralarga kirishilyapti.

Hayot bir tekis kechmaydi. Turmushning turli sinovlari bor. Ba’zida insonga dalda, tasalli berilsa, o‘zini tutib oladi. Ozgina ko‘mak berilsa-ku, yanada tahsinga loyiq: u yaxshi loyihaga qo‘l urib, boshqalarga o‘rnak bo‘ladigan tashabbuskor shaxsga aylanishi mumkin.

Davomi 4-betda

Davlat dasturi loyihasi muhokamada

BUGUN VA KELAJAK NAFASI

UNI HAR KUN, HAR SONIYA HIS QILAYLIK!

Shu kunlarda Shimoliy Amerika o‘rmonlari va unga tutash shaharlarda yirik yong‘inlar kuzatildi. Internetda unga doir xabarlarni kuzatar ekanman, bu hodisani insoniyatning atrof-muhitga yetkazayotgan zarari uchun tabiat intiqomi, global iqlim o‘zgarishining ayanchli oqibatlaridan darakchi deb xulosalayman.

Shu bilan birga, ushbu yong‘in bundan ancha yillar oldingi, talabalik paytlarimdagi xotiralarni eslatadi. O‘shanda xorij davlatlarida iqlim o‘zgarishining salbiy oqibatlari, ularning oldini olish bo‘yicha ko‘rilayotgan choralar ommaviy axborot vositalarimizda yoritib borilardi. Yodimda, “Quruq vahima, shu ham gap bo‘ldimi, axir bizda hammasi joyida-ku”, der edim o‘zimga.

Endi o‘ylab qarasam, bizda hammasi joyida bo‘lmagan. Orol fojiasi va boshqa tabiiy ofatlar yetilib borayotgan ekan o‘sha kezlar. Lekin ularning zarari ko‘lami bugungidek bo‘lmagani uchunmi yoki o‘sha davrdagi paxta yakkahokimligi tufaylimi, har qalay bu haqda ko‘p ham bosh qotirmasdik, nazarimda.

Oradan o‘ttiz yil o‘tdi. O‘shanda quruq gap deb o‘ylaganimiz biz bilan real va jiddiy muammo o‘laroq yonma-yon. Iqlim o‘zgarishi, havoning me’yordan ortiq isishi va ifloslanishi o‘z ta’sirini ko‘rsatyapti. Tabiatga bepisandligimiz, dov-daraxtlarni ayovsiz qirganimiz, suvni tejashni bilmaganimiz ayni dam bizdan o‘ziga xos tarzda o‘ch olyapti.

Keng jamoatchilik muhokamasiga qo‘yilgan 2025-yilga mo‘ljallangan davlat dasturi loyihasini sinchiklab o‘rganar ekanman, ekologik muammolar sabab uvushgan yuragim tasalli topadi. Binobarin, loyihada ilgari surilayotgan tashabbus va maqsadlar nafaqat atrof-muhit holatini yaxshilash, balki davlat siyosatining asosiy tamoyili bo‘lgan aholining hayot sifati va farovonligini oshirishga qaratilgan.

Xususan, loyihadan mahallalarning ekologik qiyofasini yaxshilash, ko‘chalarda yashillik darajasini oshirish, ekologik jihatdan qulay va farovon yashash muhitini shakllantirish, tabiiy resurslarni tejash va ulardan oqilona foydalanish, ekologik barqarorlikni ta’minlash kabi qator dolzarb masalalar o‘rin olgan.

Dastur loyihasiga ko‘ra, 2025-yilda tabiiy resurslarni tejash va ulardan oqilona foydalanish, ekologik barqarorlikni ta’minlash borasida kanallarni beton qoplamaga o‘tkazib, suv tejovchi texnologiyalar qamrovini 1,6 million gektarga yetkazish, buning hisobiga yiliga qo‘shimcha 2,5 milliard kub metr suvni tejashga erishilishi ko‘zda tutilmoqda.

Davomi 3-betda

O‘ZBEKISTON 2030

Munosabat

O‘ZBEKISTON – BAA: “YASHIL” ENERGETIKA SOHASIDAGI MANFAATLI HAMKORLIK SARI

> Xalqaro energetika agentligi hisob-kitoblariga ko‘ra, issiqxona gazi emissiyasining kamaytirilishi energetika sektoridagi ish o‘rinlarining umumiy ko‘payishiga xizmat qiladi. 2030-yilga borib qazib olinadigan yoqilg‘i ishlab chiqarishda 5 millionga yaqin ish o‘rni yo‘qolishi mumkin bo‘lsa, “yashil” energetikada 14 millionta yangi ish o‘rni ochiladi.

Ulug‘bek SHERMATOV,
Oliy Majlis Qonunchilik palatasi Xalqaro ishlar, mudofaa va xavfsizlik masalalari qo‘mitasi raisi

Boshlanishi 1-betda

Darhaqiqat, “yashil” energetika sohasida BAA bilan hamkorlik izchil rivojlanmoqda. Keyingi yillarda BAAning “Masdar” kompaniyasi O‘zbekistonda umumiy quvvati 1,5 gigavattli loyihalarni amalga oshirdi. Ular orasida Zarafshondagi (500 megavattli), shuningdek, Karmana (100 megavattli), G‘allaorol (220 megavattli), Kattaqo‘rg‘on (220 megavattli) va Sheroboddagi (457 megavattli) shamol elektr stansiyalari mavjud.

Ayni paytda Ozarbayjonning Boku shahrida bo‘lib o‘tgan COP29 konferensiyasi doirasida erishilgan yirik shamol elektr stansiyasini qurishga oid loyiha bo‘yicha O‘zbekiston Energetika vazirligi tomonidan “Masdar” kompaniyasi bilan birgalikda ishlar bajarilmoqda.

Loyihani Navoiy viloyatining Uchquduq tumanida amalga oshirish rejalashtirilgan. Uning quvvati 1 gigavattni tashkil etishi ko‘zda tutilmoqda. Mazkur elektr stansiyasi qurilishi jarayonida 600-800 ta yangi ish o‘rni ochiladi. Loyihani amalga oshirish natijasida yiliga 1 million xonadonning iste’molidan ortiq bo‘lgan 3,5 milliard kilovatt-soat elektr energiyasi ishlab chiqariladi. Aholiga uzluksiz elektr energiyasi yetkazib berish dolzarb vazifalardan biri bo‘lgan hozirgi paytda BAA bilan hamkorlik muhimligini ushbu raqamlarda ham ko‘rish mumkin.

Bundan tashqari, hisob-kitoblarga ko‘ra, ushbu loyiha natijasida 1 milliard kub metr tabiiy gaz tejaladi. Shuningdek, loyiha nafaqat iqtisodiy foyda nuqtayi nazaridan, balki atrof-muhit himoyasi uchun ham katta ahamiyatga ega. Binobarin, mazkur shamol elektr stansiyasini qurish orqali atmosferaga chiqariladigan chiqindini yiliga 1,4 million tonnaga kamaytirishga erishiladi.

Prezidentimiz ma’ruzasida “yashil” energetika sohasiga alohida e’tibor qaratgani bejiz emas, albatta. Sababi aynan “yashil” energiya butun jahon uchun xavfsiz energetika kelajagini ta’minlaydi.

BMT ma’lumotiga ko‘ra, ko‘mir, neft va gaz kabi qazib olinadigan yoqilg‘ilar global iqlim o‘zgarishiga eng katta ta’sir qilmoqda. Ular global issiqxona gazi emissiyasining 75 foizdan ortig‘ini va barcha karbonat angidrid emissiyasining qariyb 90 foizini tashkil qiladi.

Olimlarning fikricha, iqlim o‘zgarishining eng yomon ta’siridan qochish uchun 2030-yilga borib emissiyalarni deyarli yarmiga kamaytirish va 2050-yilgacha ularni nolga yetkazish kerak.

Bunga erishish uchun qazib olinadigan yoqilg‘iga qaramlikni to‘xtatib, toza, qulay, arzon, barqaror va ishonchli muqobil (“yashil”) energiya manbalariga sarmoya kiritishimiz lozim. Buning qator o‘ziga xos sabablari mavjud.

Birinchidan, dunyo aholisining qariyb 80 foizi qazib olinadigan yoqilg‘i import qiluvchi mamlakatlarda yashaydi. Bu boshqa davlatlardan keladigan yoqilg‘iga qaram 6 milliardga yaqin odam degani va ushbu fakt ularni geosiyosiy vaziyatlarda himoyasiz qiladi.

Aksincha, “yashil” energiya manbalari barcha mamlakatlarda mavjud va ularning imkoniyatidan hali to‘liq foydalanilmagan. U yoqilg‘i importiga qaramlikdan chiqish yo‘lini taklif qiladi. Bu, o‘z navbatida, mamlakatlarga iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish, ularni qazib olinadigan yoqilg‘i narxining oldindan aytib bo‘lmaydigan o‘zgarishidan himoya qilish imkonini beradi. Yangi ish o‘rinlarini ko‘paytirishga zamin yaratish orqali kambag‘allikni yumshatadi.

Ikkinchidan, “yashil” energetika bugun dunyoning aksariyat hududlarida eng arzon energiya variantidir. “Yashil” energiya texnologiyalari narxi tez pasaymoqda. Quyosh energiyasidan olinadigan elektr energiyasi narxi 2010-yildan 2020-yilgacha 85 foiz pasaydi. Shamol energiyasi narxi esa 48-56 foiz kamaydi. Narxlarning bu tarzda muttasil tushib borishi qayta tiklanuvchi manbani yanada jozibador qiladi.

Uchinchidan, Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti ma’lumotiga ko‘ra, dunyodagi odamlarning qariyb 99 foizi havo sifati chegarasidan oshib ketadigan va sog‘lig‘iga tahdid soluvchi havodan nafas oladi. Har

yili dunyo bo‘ylab 13 milliondan ortiq odam o‘limning oldini olish mumkin bo‘lgan ekologik sabablar, jumladan, havo ifloslanishi tufayli dunyodan ko‘z yumadi.

2018-yilda qazib olinadigan yoqilg‘idan havo ifloslanishi 2,9 trillion dollarlik sog‘liq bilan bog‘liq hamda iqtisodiy xarajatga olib keldi. Bu kuniga taxminan 8 milliard dollardan to‘g‘ri kelmoqda. Shamol va quyosh kabi “yashil” energiya manbalariga o‘tish nafaqat iqlim o‘zgarishi, balki havo ifloslanishi va salomatligimiz bilan bog‘liq muammolarni hal qilishga ham yordam beradi.

To‘rtinchidan, Xalqaro energetika agentligi hisob-kitoblariga ko‘ra, issiqxona gazi emissiyasining kamaytirilishi energetika sektoridagi ish o‘rinlarining umumiy ko‘payishiga xizmat qiladi. 2030-yilga borib qazib olinadigan yoqilg‘i ishlab chiqarishda 5 millionga yaqin ish o‘rni yo‘qolishi mumkin bo‘lsa, “yashil” energetikada 14 millionta yangi ish o‘rni ochiladi. Shuningdek, energiya bilan bog‘liq sohalar, masalan, elektr transport vositalari va yuqori samarali uskunalar ishlab chiqarishda yana 16 million ish o‘rni yaratiladi.

Beshinchidan, 2022-yilda qazib olinadigan yoqilg‘i sanoatini subsidiyalashga 7 trillion dollarga yaqin mablag‘ sarflandi. Sog‘liq va atrof-muhitga yetkazilgan zarar ham shular jumlasidan. 2050-yilga borib issiqxona gazi emissiyasini nolga tenglashtirish uchun 2030-yilgacha “yashil” energetikaga yiliga taxminan 4,5 trillion dollar sarmoya kiritilishi kerak. Albatta, bu kichkina mablag‘ emas. Lekin faqat ifloslanish va iqlim ta’sirini kamaytirishning o‘zi dunyoga 2030-yilga borib yiliga 4,2 trillion dollargacha mablag‘ni tejash imkonini beradi.

Shunday qilib, BAA bilan mazkur sohadagi hamkorlik nafaqat mamlakatimizning energetika sohasidagi salohiyatini, balki aholining turmush darajasini oshirishga ham xizmat qiladi.

Bu borada ushbu kelishuvlarni samarali amalga oshirish uchun barcha mexanizmlardan samarali foydalanish, jumladan, deputatlik korpusi tomonidan deputatlik nazorati yuritish dolzarb vazifalarimizdan biri bo‘ladi.

Iftixor

Toshkentdagi Prezident maktabi o‘quvchilari Pahlavon G‘ulomov, Asilbek Ashrapov va ularning ustozi Sohibxon Azizov Abu-Dabida Shayx Zoid Ol Nahayon nomidagi nufuzli mukofotga loyiq deb topildi. Bu jarayonda 156 davlatdan 5980 ishtirokchining taqdimoti ko‘rib chiqilgan edi. Ko‘nglim faxridan yaralgan izhorimni bugun barcha ixtirosi jozibasi ichra yashayotgan yoshlarimizga bag‘ishlayman.

TARIXGA BITILGAN NOMING MUBORAK!

Yurtim osmonidan yog‘ar xushxabar,
Ulkan yutuqlaru mislsiz zafar,
Dunyoga yo‘l ochdi bu qutlug‘ safar,
Sohibxon, shogirdlar shoni muborak,
Tarixga bitilgan nomi muborak!

Asilbek — o‘zbekning asl o‘g‘loni,
Pahlavon — mardlarning g‘olib polvoni,
Faqat bilim erur millat qalqoni,
Sohibxon, shogirdlar shoni muborak,
Tarixga bitilgan nomi muborak!

Yomg‘irlar, shamollar izmingizdadir,
Mo‘jizalar, sirlar ilmingizdadir,
Barhayot kelajak kiftingizdadir,
Sohibxon, shogirdlar shoni muborak,
Tarixga bitilgan nomi muborak!

Yana nomdor Toshkent yetti iqlimga,
Tasanno! Boshqa so‘z kelmas tilimga,
Har yili daholar tuqqan elimga,
Sohibxon, shogirdlar shoni muborak,
Tarixga bitilgan nomi muborak!

Bugun siz vatanning nomusi, shoni,
Endi bexatardir umid osmoni,
Yurtboshim bosh bo‘lgan ziyo karvoni,
Sohibxon, shogirdlar shoni muborak,
Tarixga bitilgan nomi muborak!

Farida AFRO‘Z,
O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi raisi o‘rinbosari

Dolzarb mavzu

“YASHIL” UNIVERSITET

ekologik muammolar va ularning yechimi bilan shug‘ullanadigan ilmiy tahlil markazi bo‘ladi

Boshlanishi 1-betda

Prezidentimiz o‘z nutqida bir qator muhim tashabbuslarni ilgari surib, anjumanda ishtirok etayotgan nufuzli ilmiy markazlar, ekspert va olimlarni Toshkentda ochilgan “Yashil” universitet bilan tadqiqotlar va innovatsiya dasturlarini amalga oshirishda faol hamkorlikka chaqirdi. Shuningdek, mazkur universitet negizida Yer degradatsiyasi va cho‘llanishga qarshi kurash bo‘yicha xalqaro ilmiy tadqiqot tarmog‘ini yaratishni taklif etdi.

“Dubay va Bokuda bo‘lib o‘tgan “COP28” va “COP29” sammitlari va xalqaro forumlarda global iqlim o‘zgarishlarining salbiy oqibatlarini bartaraf etish uchun Iqlim tufayli yo‘qotish va zararlarni baholash bo‘yicha xalqaro markazni ta’sis etish, daryo ekotizimlari xavfsizligini ta’minlash, Suv tejovchi texnologiyalar mintaqaviy xabini tashkil qilish, O‘simliklar genetik resurslari bankini yaratish tashabbuslarini ilgari surdik va barcha hamkorlarimiz bilan amaliy ishlarni boshlashga tayyormiz”, dedi Prezidentimiz.

Bugun ekologik muammolar chegara bilmasligi, bu esa kuchlarni birlashtirish, transchegaraviy hamkorlik har qachongidan ham muhim ekanini ko‘rsatmoqda.

Dunyoning aksariyat davlatlari qatori O‘zbekiston ham iqlim o‘zgarishlarining salbiy oqibatlarini his qilyapti. Bunga javoban mamlakatimizda “yashil” tashabbuslar ilgari surilmoqda. Bu atrof-muhitni muhofaza qilish, ekologik barqarorlikni ta’minlash va resurslardan samarali foydalanishga qaratilgan xalqaro darajadagi amaliy va umummilliy tashabbus va harakatlarda yaqqol ko‘rinmoqda.

Mana shunday xayrli tashabbuslar ijrosi yo‘lida bugun yurtimizda ekologik faoliyatni o‘rganish va amalga oshirish sohasida muhim qadamlar tashlanmoqda. E’tiborlisi, bu sa’y-harakatlar nafaqat yurtimiz, balki butun mintaqaga daxldor.

Atrof-muhitni asrash va “yashil” iqtisodiyot yiliga hamohang tarzda “O‘zbekiston — 2030” strategiyasi doirasida mamlakatimizda BMTning Barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish choralari ko‘rilmoqda.

Ma’lumki, bu iqlim o‘zgarishlari, suv va energetika sofligi, sog‘liqni saqlash, ta’lim, iste’mol va ishlab chiqarish kabi 17 ta farovonlik vazifasini qamrab olgan, ular ko‘p jihatdan kadrlar malakasiga bog‘liq.

Bunga O‘zbekiston Prezidenti tomonidan asos solingan Markaziy Osiyo atrof-muhit va iqlim o‘zgarishini o‘rganish universiteti (Green University) yaqqol misol. Davlatimiz rahbarining 2023-yil 31-maydagi qarori asosida tashkil etilgan mazkur universitetda zamonaviy ekologik yo‘nalishlar qamrab olindi. Tan olish kerak, ilgari bu sohada yaxlit oliy ta’lim dargohi

yo‘q edi. O‘zi, umuman, dunyo miqyosida bunday ta’lim dargohlari sanoqli.

Prezidentimiz 2024-yil 21-oktabr kuni mazkur oliy ta’lim muassasasida bo‘lganida ayni kunda ekologiya xuddi raqamli texnologiyalardek dolzarb, kelajakda hamma soha atrof-muhit bilan hamohang bo‘lishi, shuning uchun universitetda ekologik iqtisodiyot, moliya, huquq kabi yo‘nalishlar tashkil etilgani, endi dual ta’limni kengaytirib, bu yerdagi bilimlarni tezroq joylarda tatbiq qilish kerakligini ta’kidlagan edi.

— Ta’lim muassasamiz qoshida uchta ilmiy-tadqiqot instituti mavjud, tizim shunday yo‘lga qo‘yilganki, bog‘cha — maktab — kollej va oliy ta’limni qamrab oladi, — deydi universitet katta o‘qituvchisi Temur Mo‘minov. — Universitetni bitirgandan keyin biz ularning ilmiy tadqiqot bilan shug‘ullanishi uchun imkoniyat yaratib beramiz.

2023-2024-o‘quv yilidan boshlab abituriyentlarni qabul qilishni boshlagan mazkur oliy ta’lim maskanida bakalavr darajasida atrof-muhit va barqaror boshqaruv, atrof-muhit va iqtisodiyot, ekologiya va davlat boshqaruvi, magistraturada ekologiya huquqi, barqaror rivojlanish, barqaror moliya, atrof-muhit sohasida ommaviy kommunikatsiyalar yo‘nalishlari bo‘yicha mutaxassislar tayyorlanmoqda. Umuman, mazkur ta’lim maskani xorijiy, davlat va nodavlat oliy ta’lim muassasalari, shuningdek, O‘zbekiston, mintaqa va jahon ilmiy markazlarini birlashtirishda muhim bo‘g‘in bo‘lib xizmat qiladigan samarali platforma.

Bu yerda chet el oliy ta’lim tashkilotlari bilan tuzilgan shartnomalar asosida malakali xorijlik ekspertlar jalb etilgan. Ilmiy va ta’lim jarayonlarini boshqarishning eng samarali tizimini yaratish, xorijlik ilmiy ekspertlarni jalb etish, ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish maqsadida xalqaro reytinglarda yetakchi o‘rinlarni egallagan jahonning “yashil” universitetlari bilan strategik hamkorlik aloqalari o‘rnatildi.

O‘tgan davrda nufuzli xorijiy oliy ta’lim tashkilotlari mutaxassislari bilan birgalikda xalqaro standardtlar asosida o‘quv dasturlari yaratildi. Ta’lim jarayoni ingliz tilida olib borilmoqda. Buning uchun AQSH, Buyuk Britaniya, Meksika va Fransiyadan o‘qituvchilar jalb etilgan. Shuningdek, o‘quv jarayonlariga nomzodlik dissertatsiyalarini nufuzli xorijiy oliy ta’lim muassasalari, akademiyalarida yoqlagan mahalliy mutaxassislar jalb qilingan hamda xorijlik ilmiy ekspertlarni jalb etish jarayoni davom etmoqda.

Ta’lim sifati va xalqaro muvofiqlikka erishish maqsadida universitet o‘zining akademik dasturlarini turli ta’lim standartlari bilan moslashtirdi. Xonalar sohaga doir anjomlar, kompyuterlar va sun’iy intellekt uskunalari bilan jihozlangan.

Ahamiyatlisi, ta’lim muassasasi Markaziy Osiyoning muhim ekologik, ijtimoiy-iqtisodiy va ilmiy-texnikaviy muammolarini hal etishga qodir kadrlarni tayyorlamoqda, eng asosiysi, mintaqaning barcha davlatlaridan kelgan talabalar universitetda tahsil olishi mumkin.

Ta’lim muassasasida ekologik innovatsion texnologiyalarni ishlab chiqish hamda tadqiqotlar olib borish uchun maxsus laboratoriyalar mavjud. Bu yerda yer, suv, bioxilma-xillik va chiqindi namunalari bo‘yicha ilmiy xulosalar olinadi. Talabalarning ilmiy salohiyatini oshirishga qaratilgan barcha sharoitlar muhayyo.

— Mintaqadagi dolzarb masalalar yuzasidan tadqiqotlar olib borish uchun hozir universitetda 5 ta laboratoriya bor, — deydi universitet bo‘lim boshlig‘i Saidjahon Hasanov. — Masalan, birgina yer resurslarini muhofaza qilish laboratoriyasini olaylik, bu yerda biz ayni yo‘nalishda tajribalar o‘tkazib, yer va suv resurslarining hozirgi holatidan kelib chiqib vaziyatni baholaymiz. Ya’ni tabiatga bo‘lgan salbiy ta’sirni kamaytirish borasida tadqiqotlar olib boramiz, eng samarali yechimlarni qidiramiz. Boshqa laboratoriyalarda ham ana shunday tajribalar olib boriladi.

Mutaxassislarning ta’kidlashicha, so‘nggi 50-60 yil ichida iqlim o‘zgarishi natijasida Markaziy Osiyoda muzliklar yuzasi 30 foizga qisqargan. Bu esa suv tanqisligi, tuproq degradatsiyasi va muzlik xavfining oshishi kabi jiddiy oqibatlarga olib keladi.

Yana bir muhim jihat: o‘tgan yili Toshkentda Markaziy Osiyoda birinchi bo‘lib Xalqaro tabiatni muhofaza qilish ittifoqining vakolatxonasi ish boshladi. Vakolatxona O‘zbekiston, shu bilan birga, butun Markaziy Osiyo mintaqasida tabiatni muhofaza qilish va barqaror rivojlanish sohasida mintaqaviy hamkorlikni mustahkamlashga xizmat qilishi bilan ahamiyatli.

Bugun mamlakatimizda har bir loyiha ekologik talablarga mos bo‘lishi, eng muhimi, ilm bilan amalga oshishi zarurligi talab etilmoqda. Biz barcha sohalarni ekologiya bilan hamohang rivojlantirar ekanmiz, jarayonda malakali mutaxassislar juda zarur bo‘lishi tabiiy, albatta. “Yashil” universitet tashkil etilganining ahamiyati ham shunda.

Qolaversa, bu yer jamoat faoliyati, ekologik volontyorlik, “yashil” tashabbuslar bo‘yicha ko‘plab loyihalar uchun muhim platformaga aylanmoqda. Talabga yarasha ta’lim dargohi imkoniyatlari ham kengaymoqda.

Endilikda shunga mos tarzda qarashlarimiz ham o‘zgarishi kerak. Ya’ni bugun har birimiz atrof-muhitni asrash, resurslardan oqilona foydalanish, iqlim o‘zgarishlariga esa tezroq moslashishimiz zarur. Bu nafaqat ona tabiat, balki kelgusi avlodlar kelajagi uchun ham muhim.

Davlatimiz rahbari “Abu-Dabi barqaror rivojlanish haftaligi”da aytgan fikrlaridan xulosa qilish mumkinki, mazkur ta’lim dargohining nufuzli ilmiy markazlar, ekspert va olimlar bilan tadqiqot va innovatsiya dasturlarini amalga oshirishda faol hamkorligi bu boradagi ishlar samaradorligini yanada oshiradi.

Lutfulla XAYRULLAYEV,
jurnalist

Davlat dasturi loyihasi muhokamada

BUGUN VA KELAJAK NAFASI UNI HAR KUN, HAR SONIYA HIS QILAYLIK!

Lutfulla SUVONOV,
“Yangi O‘zbekiston” muxbiri

Boshlanishi 1-betda

Irrigatsiya va melioratsiya tizimlari obyektlarini qurish va rekonstruksiya qilish orqali 390 ming gektar qishloq xo‘jaligi yer maydonining suv ta’minoti yaxshilanishi, sarflanayotgan suvning hisobi va hisoboti to‘liq yuritilishini ta’minlash maqsadida magistral kanallar va muhim suv obyektlarida suvning yagona onlayn hisobini yuritish tizimi joriy etilishi bu boradagi ishlar samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Albatta, bitta maqolada loyihadagi maqsad va vazifalar, ularning ahamiyatini to‘liq qamrab olishning imkoni yo‘q. Asosiysi, hujjat loyihasi keng jamoatchilik va ekspertlar muhokamalari jarayonida yanada takomiliga yetkazilib, xalqchil va mukammal hujjatga aylanadi. Unda belgilangan vazifalar ko‘lamidan kelib chiqib, hujjatni “Kelajakni qutqarish dasturi”, desak hech mubolag‘a bo‘lmaydi.

Shu o‘rinda keyingi sakkiz yilda mamlakatimizda ayni yo‘nalishda amalga oshirilgan ishlar, xalqaro tashabbuslar, qabul qilingan huquqiy-me’yoriy hujjatlar to‘g‘risida to‘xtalib o‘tishni lozim topdik.

Ayni yo‘nalishdagi tizimlashtirilgan siyosat

Yurtimizda atrof-muhitni muhofaza qilish, biologik xilma-xillikni saqlash, “yashil” iqtisodiyotga o‘tish hamda qattiq maishiy chiqindilar bilan bog‘liq ishlarni amalga oshirish yo‘nalishida tegishli huquqiy-me’yoriy hujjatlar, konsepsiya va strategiyalar qabul qilingan.

Iqlim o‘zgarishining salbiy oqibatlari Orol fojiasi tufayli Markaziy Osiyoda jiddiy sezilmoqda. Mintaqada havo haroratining oshishi jahondagi o‘rtacha ko‘rsatkichdan ikki barobar ko‘p. Favqulodda issiq kunlar soni 2 marta ortdi, muzliklar maydonining uchdan bir qismi yo‘qoldi. Prognozlarga qaraganda, bu yil ham eng issiq yillardan bo‘lishi kutilmoqda.

Yana bir xavf: tuproq yemirilishi jarayonlari 30 million aholi turmush tarziga salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda. Kuchli chang va qum bo‘ronlari odatiy holga aylandi. Suv taqchilligi, havo ifloslanishi, bioxilma-xillik yo‘qolishi, qishloq xo‘jaligi hosildorligi pasayishi kabi muammolar tobora avj olmoqda.

Bunday holatlarning oldini olish uchun ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish sohasida yangi formatdagi mutaxassis va ekspertlarni tayyorlash, shuningdek, muammolarni hal qilishda innovatsion yondashuvlarni joriy etish talab qilinmoqda.

Ayni paytda mamlakatimizda ekologik muvozanatni ta’minlashga yo‘naltirilgan xalqaro konvensiya hamda boshqa hujjatlar orqali zimmaga olingan majburiyatlarni bajarish yo‘lida tizimli ishlar qilinmoqda. Yangi tahrirdagi Konstitutsiyamizda insonning qulay atrof-muhitga bo‘lgan huquqi alohida bobda mustahkamlandi. Davlatning atrof-muhitni yaxshilash, tiklash va muhofaza qilish, ekologik muvozanatni saqlash bo‘yicha vazifalarni amalga oshirishga oid majburiyatlari belgilab qo‘yildi.

Xalqaro tashabbus va normativ-huquqiy hujjatlar

Albatta, bu borada davlatimiz rahbari bir necha bor BMT Bosh Assambleyasida, turli xalqaro tadbirlarda jahon hamjamiyati e’tiborini ekologik vaziyat bilan bog‘liq qator muammolarga qaratmoqda, tashabbuslarni ilgari surmoqda. Shu bilan birga, mamlakatimizda atrof-muhitni muhofaza qilish, iqlim o‘zgarishlarining oldini olish, suvni tejash borasida qator hujjatlar qabul qilindi va hayotga izchillik bilan tatbiq etilmoqda.

Bugun har bir mamlakat bu jarayonning salbiy ta’sirini his etmoqda. Ming afsuski, bunday o‘zgarishlar Markaziy Osiyo taraqqiyotiga ham katta xavf tug‘dirmoqda.

Keyingi yillarda mamlakatimizda qabul qilinayotgan aniq maqsad va vazifalarni o‘zida jamlagan farmon va qarorlar, tasdiqlangan dasturlar ijrosi doirasida ko‘rilgan chora-tadbirlar ijobiy natija bermoqda. Jumladan, Orolbo‘yi hududini rivojlantirish bo‘yicha davlat dasturi ishlab chiqildi, O‘zbekiston Parij bitimini ratifikatsiya qildi. 2030-yilgacha bo‘lgan davrda O‘zbekiston Respublikasining atrof-muhitni muhofaza qilish konsepsiyasi tasdiqlandi.

“2019-2030-yillar davrida O‘zbekiston Respublikasining “yashil” iqtisodiyotga o‘tish strategiyasi, mamlakatimiz tashabbusi bilan BMT Bosh Assambleyasining “Orolbo‘yi mintaqasini ekologik innovatsiyalar va texnologiyalar hududi deb e’lon qilish to‘g‘risida”gi maxsus rezolyutsiyasi qabul qilindi. Eng asosiysi, davlatimiz rahbari qanday yirik xalqaro anjumanda ishtirok etmasin, albatta, butun dunyo jamoatchiligi e’tiborini bu muammolarga qaratib kelmoqda.

Uzoqqa bormaylik, 2024-yil noyabr oyida Ozarbayjonda bo‘lib o‘tgan Iqlim sammitidagi nutqida davlatimiz rahbari beshta muhim taklif va tashabbusni ilgari surdi.

Shuningdek, Parij bitimi doirasida mintaqada havo haroratining jadal o‘sishiga yo‘l qo‘ymaslik va joriy yuz yillikda 1,5-2 daraja atrofida saqlab qolish, bu borada O‘zbekistonda uglerod neytralligiga erishish bo‘yicha keng miqyosdagi islohotlar qat’iy olib borilayotgani qayd etildi.

Prezidentimiz ta’kidlaganidek, iqlim o‘zgarishlari bugungi kunda asosiy global tahdidga aylanib, geosiyosiy keskinlikning kuchayishiga bevosita ta’sir ko‘rsatmoqda. Bu esa, o‘z navbatida, kambag‘allikka qarshi kurash, oziq-ovqat va energetik xavfsizlikni ta’minlash, suv resurslaridan foydalanish muammolariga kuchli ta’sir ko‘rsatmoqda.

O‘zbekistonning mazkur sammitdagi ishtiroki mamlakatimizning iqlim o‘zgarishiga qarshi kurashga qat’iy sodiqligini yana bir ifodalaydi. Ushbu muloqotda O‘zbekiston yangi tashabbuslarni ilgari surgani, ilg‘or xalqaro tajribani o‘rganish va mamlakatning amaliy sa’y-harakatlari haqida so‘z yuritishi barqaror kelajakni ta’minlash uchun jahon hamjamiyati bilan hamkorlikni kengaytirish imkonini beradi.

O‘tgan yillar davomida yurtimizda milliy darajada ko‘plab ekologik loyiha va dasturlar ishga tushirildi hamda ular bugun samarali natija bermoqda.

Mamlakatimiz 1993-yilda BMTning hadli konvensiyasiga qo‘shildi va 2017-yilda Parij bitimini imzolab, issiqxona gazlari chiqindilarini kamaytirish bo‘yicha majburiyat olgan. Shuningdek, mamlakatdagi ekologik muammolarni hal etish va BMTning Barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish bo‘yicha qator konseptual hujjatlar tasdiqlandi.

Qayd etish kerakki, Markaziy Osiyo mintaqasida so‘nggi yillarda suv tanqisligi, biologik xilma-xillikning kamayishi kabi ekologik muammolar kuchaymoqda. Buning oqibatlarini zudlik bilan bartaraf etishga kirishmaslik tiklanib bo‘lmas ekologik fojialarga sabab bo‘lishi mumkin.

O‘zbekiston xalqaro huquqning teng huquqli a’zosi sifatida ekologiya sohasida o‘nlab xalqaro konvensiyalarni ratifikatsiya qilgan. Shu bilan birga, bir qator muhim majburiyatlarni amalga oshirish yuzasidan milliy dastur va chora-tadbirlar rejasini amalga oshirmoqda. Ushbu majburiyatlar fuqarolarning ekologik huquq va erkinliklarini ta’minlash, barqaror rivojlanish maqsadlarini amalga oshirish va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish hamda ekologik muhitga yetkazilayotgan salbiy oqibatlarni kamaytirish asnosida iqlim o‘zgarishlarining ta’sirini yumshatishga qaratilgan tadbirlarni amalga oshirishni taqozo etadi.

Yashillik miqyosi 30 foizga yetkaziladi

“Yashil makon” umummilliy loyihasi bu borada muhim ahamiyat kasb etmoqda. Dastur doirasida mamlakatimizda har yili 200 million tup daraxt va buta ko‘chatlari ekilib, yashillik miqyosini 2030-yilgacha 30 foizga yetkazish maqsadi belgilangan. So‘nggi yillarda bu ko‘rsatkich 12 foizga yetdi.

O‘tgan yil bahorida 138 million tup ko‘chat ekildi. Yil davomida 10 ming gektardan ziyod “yashil belbog‘” yaratildi, vazirlik va hokimliklar 257 ta bog‘ barpo qildi. Orolbo‘yidagi yashil qoplamali yer maydoni 2 million gektardan oshdi.

Bu sa’y-harakatlarni Tabiatni muhofaza qilish xalqaro ittifoqi, Cho‘llanishga qarshi kurashish konvensiyasi ijro organi ham e’tirof etmoqda.

2024-yil boshida Prezidentimiz raisligida o‘tkazilgan yig‘ilishda Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o‘zgarishi vazirligiga viloyat hokimlari bilan birga noqonuniy kesilgan har bir daraxt o‘rniga 100 ta ko‘chat ekish tizimini joriy qilish vazifasi topshirilgandi. Lekin ayrim joylarda shunday xayrli ishda sustkashlikka yo‘l qo‘yilayotgani ham bor gap. Buni barchamiz ko‘rib, bilib turibmiz.

Prezidentimiz raisligida 2024-yil 21-oktabrda “Yashil makon” umummilliy loyihasi doirasidagi ishlar natijadorligi va kelgusidagi ustuvor vazifalar muhokamasi yuzasidan o‘tkazilgan videoselektor yig‘ilishida 2025-yilda mazkur loyiha uchun 100 milliard so‘m mablag‘ ajratilishi bildirildi. Endilikda daraxtlarni 3 yil parvarishlash, kasallikdan saqlash, sug‘orish xarajatlari ham investitsiya dasturiga kiritiladi.

Qayd etilganidek, bu yo‘nalishda eng katta kuch mahallalarda. Yashillik, obodlik ham, avvalo, odamlarning o‘ziga kerak. Shu bois, “mahalla yettiligi” vakillari o‘ziga biriktirilgan ko‘chalarda 100 tupdan, jami 6 million tup manzarali daraxt parvarish qiladi. Shuningdek, boshqa ko‘chalar, bo‘sh maydonlar va ko‘p qavatli uylar atrofida 3 million tup ko‘chat ekiladi. Umuman, mahallalarda 20 million tup manzarali va mevali daraxt eksa bo‘ladi.

Sug‘orish bo‘yicha ikki xil tajriba qo‘llanadi. Xususan, 27 ta tumanda bittadan quduq qazishga ruxsat beriladi. Bahorda 14 ta tumanning tog‘ va adir qiyaliklarida qavat-qavat qilib, 500 gektar daraxt ekiladi.

Keyingi yillarda aholi ko‘payishi, fan va texnika taraqqiyoti, inson ehtiyojlarining ortishi oqibatida yuzaga kelgan ekologik muammolar sabab sof tabiat haqida gap yuritish mushkul bo‘lib qoldi. O‘rmonlar ko‘payish o‘rniga tobora qisqarib bormoqda, katta-katta tabiiy hududlar dehqonchilik qilish maqsadida o‘zlashtirildi, tabiat va havo har xil zararli chiqindi hamda gazlar hisobiga ifloslanyapti. Bundan tashqari, tabiatda toshqinlar, o‘rmon yong‘inlari, chang bo‘ronlari va boshqa tabiiy jarayonlar yuz bermoqda. Bularning barchasi tabiat muvozanatiga putur yetkazyapti.

Ana shu masalalarni e’tiborga olgan holda, “O‘zbekiston — 2030” strategiyasining 51-maqsadida “yashil” iqtisodiyotga o‘tish, uning asosi bo‘lgan qayta tiklanuvchi energiyadan foydalanish ko‘rsatkichlarini keskin oshirish borasida bir qator vazifalar belgilangan. Xususan, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini 25 ming MVt. hamda jami iste’moldagi ulushini 40 foizga yetkazish, sanoatda “yashil sertifikat”lar bozorini rivojlantirish va “ekologik markirovkalash” amaliyotini joriy qilish, shaharlarda jamoat transportini ekologik toza yoqilg‘iga o‘tkazish, iqlim o‘zgarishi sohasida barcha issiqxona gazlarini qamrab oluvchi monitoring tizimini (MRV) yaratish maqsad qilingan.

Davlatimiz rahbari yangilangan tarkibdagi Oliy Majlis palatalari majlisidagi nutqida yana bir bor bu muammolarga e’tibor qaratib, qator tashabbus va takliflarni ilgari surdi.

Tan olish kerak, ayni vaqtda “yashil” energetika iqtisodiyotimiz drayverlaridan biriga aylanmoqda. Bu yo‘nalishda boshlangan ishlarni yangi, yanada yuksak bosqichga ko‘tarish maqsadida 2025-yil yurtimizda Atrof-muhitni asrash va “yashil” iqtisodiyot yili deb e’lon qilindi. Demak, bu boradagi ishlar ko‘lami yanada kengayadi.

Kadrlar tayyorlash masalasi

Mahalliy, mintaqaviy va global ekologik muammolarni samarali boshqarish, ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish sohasida mintaqaviy hamkorlikni mustahkamlash, O‘zbekistonning ilmiy va intellektual salohiyatini ro‘yobga chiqarishda innovatsion g‘oyalar, amaliyot va texnologiyalarni tatbiq etish maqsadida Prezidentimizning 2023-yil 31-maydagi “Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish sohasini transformatsiya qilish va vakolatli davlat organi faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmoniga muvofiq, Markaziy Osiyo atrof-muhit va iqlim o‘zgarishini o‘rganish universiteti (Green University) tashkil etilgan edi.

Ayni paytda mazkur oliy ta’lim maskani O‘zbekiston va Markaziy Osiyo mintaqasining muhim ekologik, ijtimoiy-iqtisodiy va ilmiy-texnikaviy muammolarini hal etishga qodir yuqori malakali mutaxassislar, olimlar, tadqiqotchilar, rahbar va tadbirkorlarni tayyorlash, qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu bilan birga, ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish, tabiatni boshqarish va barqaror rivojlanish sohasida milliy, mintaqaviy va xalqaro innovatsion tizimlarni qo‘llab-quvvatlash uchun yangi bilimlarni tatbiq etish va fanlararo tadqiqotlarni amalga oshirishga zamin yaratyapti.

Ahamiyatlisi, ta’lim muassasasi Markaziy Osiyoning muhim ekologik, ijtimoiy-iqtisodiy va ilmiy-texnikaviy muammolarini hal etishga qodir kadrlarni tayyorlay boshladi, asosiysi, mintaqaning barcha davlatlaridan kelgan talabalar universitetda tahsil olishi mumkin.

Kosmik sohadan foydalanish

Kosmik tadqiqot yutuqlaridan tinch maqsadlarda foydalanish mamlakatlarning yer va suv resurslarini oqilona boshqarish, iqlim o‘zgarishi oqibatlarini yumshatishda muhim o‘rin tutadi.

Qayd etish kerakki, bu boradagi jarayonlar “Kosmik fazo, shu jumladan, Oy va boshqa samoviy jismlarni tadqiq qilish va ulardan foydalanish bo‘yicha davlatlarning faoliyat tamoyillari to‘g‘risida”gi shartnoma asosida amalga oshiriladi.

Prezidentimizning tegishli qaroriga asosan, “2022-2024-yillarda O‘zbekiston Respublikasining kosmik tarmog‘ini yanada rivojlantirishga qaratilgan “yo‘l xaritasi” tasdiqlangan. Unda belgilangan vazifalarga muvofiq, “Kosmik fazo, shu jumladan, Oy va boshqa samoviy jismlarni tadqiq qilish va ulardan foydalanish bo‘yicha davlatlarning faoliyat tamoyillari to‘g‘risida”gi shartnomaga O‘zbekiston Respublikasining qo‘shilishi haqida”gi qonun ishlab chiqildi va O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan imzolandi.

Mazkur shartnomaga qo‘shilish O‘zbekiston uchun bir qator xalqaro kosmik huquqlarni taqdim etadi.

“O‘zbekkosmos” agentligi bilan birgalikda cho‘llarda ekologik holatni monitoring qilish platformasi yaratiladi. O‘rmon xo‘jaligi agentligining bu yo‘nalishdagi mas’uliyati oshiriladi. Endilikda u cho‘llanishga qarshi kurashish bilan ham shug‘ullanadi, hokimliklar qoshidagi “Yo‘l ko‘kalam” tashkilotlari agentlik tizimiga o‘tadi.

Bu boradagi ishlarning mantiqiy davomi hamda ayni yo‘nalishdagi tashabbus va vazifalarni samarali amalga oshirish maqsadida davlatimiz rahbarining 2024-yil 23-iyulda qabul qilingan “O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzurida Iqlim kengashini tashkil etish to‘g‘risida”gi farmoni iqlim o‘zgarishi oqibatlarini yumshatish va unga moslashish bo‘yicha milliy strategiyani hamda ushbu yo‘nalishda yagona davlat siyosatini shakllantirish maqsadlariga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir.

Iqlim kengashining asosiy vazifalaridan biri BMTning Iqlim o‘zgarishi to‘g‘risidagi doiraviy konvensiyasi va Parij bitimidan kelib chiqadigan O‘zbekistonning majburiyatlari bajarilishi monitoringini yuritish etib belgilandi. Shuningdek, farmonga asosan, Yashil transformatsiya va iqlim o‘zgarishiga moslashish milliy markazi Iqlim o‘zgarishi milliy markazi deb qayta nomlandi.

Mazkur hujjatning yana bir ahamiyatli jihati, “yashil” texnologiyalar, ilmiy izlanish va innovatsiyalarni o‘z ichiga olgan iqlim o‘zgarishi oqibatlarini yumshatish va unga moslashishga yo‘naltirilgan loyihalarni qo‘llab-quvvatlash uchun resurslar bilan ta’minlash va moliyalashtirishga, shu jumladan, investitsiyalar jalb qilishga ko‘maklashishdir.

Bir so‘z bilan aytganda, keng jamoatchilik muhokamasiga qo‘yilgan davlat dasturi, amalga oshirilayotgan muhim chora-tadbirlar, qabul qilinayotgan normativ-huquqiy hujjatlar tabiatni toza va sof holda asrash, aholi uchun sog‘lom turmush sharoitini yaratish, eng asosiysi, kelajak avlodning tabiat ne’matlaridan to‘laligicha bahramand bo‘lishini ta’minlashdek ezgu maqsadlarga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir.

Tahlil

SHAROITNI IMKONIYATGA AYLANTIRIB, KAMBAG‘ALLIKKA BARHAM BERAYOTGAN MAHALLA

Boshlanishi 1-betda

O‘zbekistonda kambag‘allikni aniqlashda ana shu hayotiy haqiqatga tayanilayotgani, bu borada ma’lum tajribalar yo‘lga qo‘yilib, ular asosida sezilarli natijalarga erishilayotgani diqqatga sazovor.

Bir maqsadli to‘rt tajriba

O‘tgan yilning 15-mart kuni davlatimiz rahbari Sirdaryo viloyatining Sayxunobod tumani Ittifoq mahallasida bo‘lib, tomorqa va uy xo‘jaliklaridagi omilkorlik bilan tanishgan edi.

O‘ziga xos o‘xshashlik: o‘sha kuni tabiat ham saxovatini ayamay, atrof qor bilan burkangan. Odamlar buni xalq rizqiga yo‘yib, baraka deya e’tirof etgandi.

Chindan ham ushbu tashrif nafaqat mahalla ahli, balki butun yurtimiz uchun barakali bo‘ldi. Negaki uchrashuvda Prezidentimiz mahalla ahli bilan dildan suhbatlashdi, odamlar fikrlarini tingladi. Ularning hayotini yaxshilashga daxldor amaliy ishlar shu kuni, shu yerning o‘zida start oldi.

Davlatimiz rahbari muloqot chog‘ida “Xalqimiz o‘z hayotida sezishi uchun hamma ishlarni mahallada tashkil qilyapmiz. Endi davlat idoralarining butun imkoniyatlarini har bir ko‘chaga, xonadonga olib kiramiz. ...Maqsadimiz xalqning daromadini oshirish, boy qilish”, deya ta’kidladi.

Eng e’tiborli jihati, ushbu tashrif asnosida odamlarni ishli, daromadli qilishning yangi usuli — Sayxunobod tajribasiga asos solindi. Tajriba keyinchalik mahallalardagi imkoniyatlarni ishga solish, oilalarga daromad manbai yaratishning eng qulay va hammabop imkoniyati sifatida keng quloch yoydi, ommalashdi. Asosiysi, buning uchun bizda imkoniyat yetarli. Har bir qishloq oilasining tomorqasi bor. Faqat undan to‘g‘ri foydalana bilish kerak. Foydalanganda ham bir ekinga bog‘lanib emas, yerga aql bilan, ilmiy yondashuv asosida ishlov berish, yilda bir necha bor hosil olish, eng asosiysi, buning ortidan yaxshi daromad ko‘rish zarur. Sayxunoboddan boshlangan tajribadan ko‘zlangan asl maqsad shu edi.

Nima uchun aynan Sayxunobod? Gap shundaki, u respublikamizdagi aholi tomorqasi 20 sotixdan ortiq bo‘lgan 26 ta tumandan biri. Qolaversa, O‘zbekiston aholisining salkam yarmi qishloqlarda yashashini inobatga olsak, mazkur tajriba odamlarni band qilish va kambag‘allikdan chiqarishda yaxshi vosita bo‘lishini yanada teranroq his etamiz. E’tiborlisi, bugun buni nafaqat his etyapmiz, balki yon-atrofimizdagi o‘zgarishlar, qo‘shnimiz, tanishimiz, qarindoshimiz hayoti, ish tutumi misolida yaqqol ko‘rib, bilib turibmiz. Bunday hayotiy misollarga esa quyiroqda alohida to‘xtalamiz.

Prezidentimiz tashabbusi asosida ishlab chiqilgan Uychi tajribasida tadbirkorlar va biznes qilish istagidagi aholi bilan manzilli ishlash tizimi yaratilgan. Unga ko‘ra, tuman hokimlari tadbirkorlar bilan, banklar esa mijozlari bilan muntazam uchrashib, ularga biznesini kengaytirishga ko‘maklashyapti.

Tadbirkorlar bilan mahallabay ishlash bo‘yicha G‘ijduvon tajribasi ham o‘ziga xos. Bunda mahallada vertikal o‘sadigan sanoat binolari tashkil qilinib, ularda xonadonlarda tashkil qilingan, lekin kengayish imkoni bo‘lmagan ishlab chiqarishlar uchun sharoitlar yaratilyapti.

Tuman darajasida katta loyihalarni amalga oshirishga qaratilgan Zarbdor tajribasi asosida esa sanoat, savdo, xizmat va zamonaviy agrotexnologiyalar sohasida kamida 5-7 tadan drayver loyiha ishlab chiqiladi. Ular tumanlardagi sanoat zonalari, bo‘sh turgan davlat obyektlariga joylashtiriladi.

Ahamiyat beryapsizmi, mamlakatimizda amalga kiritilgan har bir tajriba ma’lum hududning o‘ziga xos jihatlari asosida ishlab chiqilgan. Tajribalar nomi, yo‘nalishi turlicha, lekin maqsad yagona: aholi bandligini ta’minlash orqali oilalar daromadini oshirish, odamlarni kambag‘allikdan xoli qilish.

Samara deysizmi?! So‘nggi yillarda banklarning mahallalarga borib ish yuritishi natijasida Sayxunobod tumanidagi 3200 ta xonadonda loyihalar ishga tushirilib, 12 ming odam o‘z tomorqasida daromad topishni o‘rgandi. Uychi tumanida banklar 3200 faol mijoz bilan ishlab, ularga yordam bergani uchun 9 ming odam doimiy ishli bo‘ldi. Kambag‘allar soni 6 mingga kamaydi. Zarbdor tumanida 13 ming 500, G‘ijduvon tumanida 28 ming ish o‘rni yaratildi. Bularning hisobiga qo‘shimcha 10 mingdan ziyod aholi kambag‘allikdan chiqarildi.

Umuman, Sayxunobod, Uychi, Zarbdor va G‘ijduvon tajribalari doirasida bir yil davomida 3 million 300 ming kishi doimiy daromadga ega bo‘lgan.

Shu o‘rinda o‘tgan yili yurtimiz taraqqiyotiga doir yana bir raqamni keltirishni joiz deb bildik. Gap shundaki, Jahon banki 2024-yilda O‘zbekistonning Yevropa va Markaziy Osiyoda iqtisodiyoti eng tez o‘sayotgan uchta davlat qatoridan joy olganini e’tirof etdi. So‘nggi to‘rt yilda yurtimizda kambag‘allik darajasi 23 foizdan 11 foizga tushdi. Bular izchil amalga oshirilayotgan islohotlar, aniq maqsad va manzilni ko‘zlab ishlab chiqilgan hayotiy dasturlar samarasi emasmi? Albatta, shunday.

Dilshod ULUG‘MURODOV,
“Yangi O‘zbekiston” muxbiri

Ilm va mehnat uyg‘unlashsa...

Iqtisodiyotni odamlar shakllantiradi. Ya’ni odamlar qanchalik tadbirkor, ishbilarmon, omilkor bo‘lsa, mamlakat iqtisodiyoti ham shunchalik rivojlanib boraveradi. Kambag‘allikni kamaytirish borasida ko‘rilayotgan choralar aynan shunga xizmat qilayotgani bilan ahamiyatli. Mamlakatimizda ushbu tajribalar doirasida, xususan, yerdan foydalanishda ilmni ham barobar qo‘llashga e’tibor qaratilmoqda. Binobarin, mehnat va ilm uyg‘unlashsa, samaradorlik yanada ortadi. Shu ma’noda, Qishloq xo‘jaligida bilim va innovatsiyalar milliy markazi qoshida Respublika agroxizmatlar markazi tashkil etilgani tomorqadan foydalanishda asqotyapti, desak mubolag‘a bo‘lmaydi. Chunki avval markazning Qoraqalpog‘iston Respublikasi va viloyatlarda agroxizmatlar markazlari tashkil etilgan bo‘lsa, keyinchalik har bir qishloq, tumanlarda shunday markazlar faoliyati yo‘lga qo‘yildi.

Tomorqachilikda tajriba yillar davomida oilasi, yaqinlari va mahallasidagi ko‘rganlaridan, o‘zaro maslahatlashuvlar orqali to‘planadi. Bu oddiy, hamma biladigan hayotiy jarayon. Ammo tomorqachi yetishtirilgan mahsulotlarni saqlash, yerga bo‘lgan huquq, suv ta’minoti, sug‘oriladigan suv sifati, suvni tejash, tuproq hosildorligi, asbob-uskunalar muammosi, kredit masalalari, urug‘ tanlash, eroziyaga qarshi kurashish, o‘simliklarni himoya qilish kabi ko‘plab savollarga duch kelishi ham mumkin. Shu joyda tajribaga ozgina ilm va ko‘mak qo‘shilsa, ayni muddao. Yuqorida keltirganimiz markazlar zimmasiga aynan shunday — O‘zbekiston agrar sohasida bilim va ma’lumotlarni ishlab chiqish, ularni soha ishtirokchilari orasida keng joriy etish orqali qishloq xo‘jaligida tub burilish yasash qatorida tomorqa egalariga ekin ekish va parvarishlash yuzasidan tavsiya berish, mahallalarda bu borada uchrashuvlar o‘tkazish kabi vazifalar ham yuklatilgan.

Toshkent viloyati agroxizmatlar markazi rahbari Qudratilla Yusupovning aytishicha, bugun dunyo yuqori sifatli, organik mahsulotlarga muhtoj. Bu esa oziq-ovqat zaxirasini yaratishga, bozorni sifatli mahsulotlar bilan to‘ldirishga undaydi. Shu maqsadda ayni paytda markaz tomonidan viloyatning Yangiyo‘l, Zangiota, Toshkent, Oqqo‘rg‘on kabi tumanlarida aholi o‘rtasida tomorqadan samarali foydalanishlari uchun zarur tavsiyalar berib kelinmoqda.

“Kim tomorqasidan yaxshi foydalanayotganini uyidan bilaman”

Qudratilla aka aytgan ishlarni, qolaversa, bugun odamlar tomorqasidan, yerdan qanday foydalana olayotganini ko‘rish maqsadida markaz xodimi Abdunabi Umrzoqov hamrohligida Yangiyo‘l tumaniga yo‘l oldik.

Toshkent viloyati, xususan, Yangiyo‘l tumani ahli azaldan usta dehqon. Ular yetishtirgan mahsulotlar, ayniqsa, ko‘katlar viloyat va poytaxt bozorlaridan o‘tib, xorij do‘konlariga ham yetib borganiga ancha bo‘lgan. Bu borada Niyozboshi mahallasi odamlariga teng keladigani kam.

Tuman hududidan Chirchiq daryosi, Kurkuldoq, Jo‘n, Bo‘zsuv, Shimoliy Toshkent kanallari o‘tgani ularga dehqonchilikda ancha ustuvorlik beradi. Lekin tuman ahli faqat ariqdagi suvga qarab ish qilmaydi. Tomorqaga zamonaviy usullarni olib kirish orqali undan yil — o‘n ikki oy hosil olishning hadisini olishgan.

Yo‘l-yo‘lakay hamrohimiz bilan suhbatimiz tumanning ana shu imkoniyatlari xususida bo‘ldi.

— Tuman mahallalari bilan ishlayotganimga uncha ko‘p bo‘lmadi, lekin shu davrda xonadon egalari bilan gaplashib, bir narsaga amin bo‘ldimki, inson, chindan ham yaratuvchan, — deydi Abdunabi aka. — Ozgina imkoniyatdan katta natijaga erishish mumkin. Masalan, Qo‘shyog‘och mahallasi odamlari shunday. Bir parcha yerdan imkon qadar ko‘proq hosil olishga, ko‘proq daromad qilishga harakat qilyapti va buni uddalayotganlari juda ko‘p. Ular uchun tomorqadan ikki-uch marotaba hosil olish eski gap. To‘rt-besh marotaba hosil olishni o‘ylashyapti.

Bularni ko‘rib o‘nlab sotix yeri bo‘lsa-da, unga faqat beda yoki makkajo‘xori ekib qo‘yayotganlar haqida o‘ylab qolaman. Chunki oramizda bundaylar ham yo‘q emas-da. Prezidentimiz tashabbusi asosida ishlab chiqilayotgan tajribalar, xususan, Sayxunobod tajribasi ana shunday odamlarni tom ma’noda uyg‘otishga xizmat qilayotgani bilan qadrli.

Manzildamiz. Katta ko‘cha yonidagi “Qo‘sh-yog‘och” mahalla fuqarolar yig‘ini binosida kechgan muloqotda mahalla raisi Oybek Usmonov hudud haqida qisqagina ma’lumot berib o‘tdi.

Bugungi kunda mahalladagi 841 xonadonda qariyb to‘rt ming kishi istiqomat qiladi. Ular, asosan, dehqonchilik va chorvachilik bilan shug‘ullanadi. Mahalladagi 300 dan ortiq issiqxonada aksariyat aholi ko‘kat va sabzavot yetishtiradi.

— Yana bir narsani aytib qo‘yay, — deydi mahalla raisi binodan chiqarkanmiz. — O‘zim ham 6,5 sotix yerda issiqxona tashkil qilganman. Ishdan bo‘sh paytim meni issiqxonadan topasiz. Ko‘kat ekaman. Oilamiz har yili shuning orqasidan 30-40 million so‘m daromad ko‘radi. Farzandlarim ham shunga o‘rgangan. Barchasi mehnatda katta bo‘lgan. Qo‘shnilarimning deyarli hammasida issiqxona bor. Bunday holatda yerni bekor qo‘yish yaramaydi. Aksincha, boshqalarga o‘rnak bo‘lishimiz kerak.

Bugun yurtimizda yoqilg‘isiz isiydigan issiqxonalar barpo qilish ommalashib boryapti. Sababi uni isitish uchun ko‘mir yoki gaz talab etilmaydi. Usti bir necha qavat qilib plyonka bilan yopiladi. Faqat plyonkalar orasida ma’lum darajada masofa bo‘lishi kerak. Chunki ana shu bo‘sh joyda sovuq havo ushlab qolinadi. Bu issiqxonaning tepa qismi. Ekinning usti ham kichik issiqxona shaklida plyonka bilan yopiladi. Bunday o‘ziga xos termosli issiqxonada 15 daraja sovuqda ham mahsulot yetishtirish mumkin.

Mahallaning Bobur ko‘chasidagi Shavkat Hasanboyevga tegishli 17 sotixli issiqxona xuddi shunday uslubda barpo etilgan.

— O‘zim avtomobillarni tuzatish bilan shug‘ullanaman, — deydi u. — Lekin dehqonchilikda, mehnatda suyagimiz qotgani bois, hovlimizda doim ko‘kat yetishtirib kelamiz. Bu issiqxonani o‘tgan yili tashkil qildim. Oktyabr oyida selderey ekdim, bozorda xaridorgir ko‘kat. Asosan, restoran, ovqatlanish shoxobchalari sotib oladi. Shuningdek, u salomatlik uchun ham ancha foydali.

Ayni chog‘da ikkinchi hosilni yig‘ishtirib olyapmiz. Bu yerdan Niyozboshidagi saqlash omborxonasiga yetkaziladi, keyin Qozog‘iston, Qirg‘iziston bozorlariga olib ketishadi. May oyigacha selderey yetishtiramiz. Shundan so‘ng yerni boshqa ekinlarga tayyorlaymiz. Muhimi, 17 sotix yerimizda 4-5 kishini ish bilan ta’minlayapmiz. Issiqxonamiz, ekinlarimiz yangi. Bu yil 25-30 million so‘m sof daromad qilishni mo‘ljallab turibmiz.

Mahallaning Ustozlar ko‘chasida yashovchi Sherzod Ahmedovning ham ayni paytda ishlari avjida. Gap shundaki, uning 2,5 sotixlik issiqxonasida parvarishlanayotgan qulupnaylar allaqachon hosilga kirib, el dasturxoniga yetib borgan.

Xonadon sohibining aytishicha, issiqxonaning gidroponika usuli yerdan unumli foydalanish uchun juda qulay. Nimaga? Chunki bu usulda ko‘chat yerda bir tekis emas, balki qoplardagi maxsus tuproqqa bir necha qator qilib ustma-ust ekib, parvarishlanadi. Bunda kamroq yerga ko‘proq ko‘chat qadaladi. Hosildorlik ortadi.

To‘g‘ri, bunday uslubda issiqxona qurish sal qimmatroqqa tushishi mumkin. Lekin hozir pishiqchilik mavsumi emasligi tufayli qulupnayning narxi ancha baland. 2,5 sotix yerdan bir terishda 50 kilogacha hosil olinishini va qulupnayning yetilish davri qisqa ekanini inobatga olsak, bu yaxshi ko‘rsatkich. Shu sabab bo‘lsa kerak, mahallada Sherzod Ahmedovdan qulupnay yetishtirish sirlarini o‘rganishni istovchilar ko‘p.

Yerga mehr qo‘ygan odamlar va xonadonlar haqida fikrlarni yana davom ettirish mumkin. Hududda bunga misollar ko‘p. Tomorqasida pomidor, bodring va turli ko‘katlar yetishtirayotgan Hanifa Tojiboyeva, fermerdan bir gektar yerni ijaraga olib, gul ko‘chatlari o‘stirib, dorivor o‘simliklar parvarishlashni yo‘lga qo‘ygan Nabi Qodirov shular sirasidan. Vaqt nuqtayi nazaridan ularning barchasi bilan tanishishga imkonimiz bo‘lmadi.

— Kimning hovlisida issiqxona borligini, yerdan yaxshi foydalanayotganini uyidan bilaman, — deydi fikrimizni uqqandek mahalla raisi. — Hunarlining, ish bilganning uyi ham boshqalaridan zamonaviyligi bilan ajralib turadi. Ya’ni bu oila o‘ziga to‘q. Mehnatdan qochmaydi. Zarracha sharoitni imkoniyat deb tushunadi. Shunga intiladi...

Hamrohlarimiz bilan xayrlashar chog‘da niyat qildik. Yurtimizda muhtasham, zamonaviy uylar ko‘payaversin. Axir aholini ish bilan ta’minlash, kambag‘allar safini kamaytirishga qaratilgan islohotlardan ko‘zlangan asl maqsad shu emasmi?! Qolaversa, bu bir tumanning bitta mahallasidagi ishlar. Respublikamiz bo‘yicha qilinayotgan yangilanishlar ko‘lamini tasavvur etish esa o‘zingizga havola.

Hakim YO‘LDOSHEV olgan suratlar.

USHBU MAQOLANI QORAQALPOQ TILIDA HAM O‘QISH UCHUN QR-KODNI SKANER QILING!

Bugungi kunda mahalladagi 841 xonadonda qariyb to‘rt ming kishi istiqomat qiladi. Ular, asosan, dehqonchilik va chorvachilik bilan shug‘ullanadi. Mahalladagi 300 dan ortiq issiqxonada aksariyat aholi ko‘kat va sabzavot yetishtiradi.

Agrotarmoq

IZLAGAN IMKON TOPAR

YOXUD KAFTDEK YERDAN OLINAYOTGAN MILLIONLAR

“Yer egasi bo‘lma, mehnat egasi bo‘l”, deyishadi. Bu maqolning hikmatini tomorqasidan yil davomida daromad olayotgan mirishkor dehqonlar yaxshi biladi. Keyingi yillarda tomorqachilik aholi daromadini oshirishda asosiy manba bo‘lib xizmat qilayotgani, hukumat tomonidan tomorqa madaniyatini shakllantirish borasida jadal ishlar olib borilayotgani hech kimga sir emas. Bu sohadagi ijobiy o‘zgarishlar nafaqat aholi daromadi oshishi, balki ishsizlik masalasiga ham yechim bo‘lmoqda.

Surxondaryo viloyatida tomorqachilik asosiy daromad manbaiga aylanib bormoqda. Qiziriqlik Soatmurod Yo‘ldoshev ikki sotixlik issiqxonasi ortidan iqtisodiy ahvoli yaxshilanib, aholi dasturxoniga ko‘rk bag‘ishlaydigan qulupnay yetishtirib bermoqda. Uning kichik joyda katta daromad olayotgani ko‘plab odamlarga ibrat bo‘lyapti.

— Ma’lum muddat ishsiz yurdim. Ikki-uch yillab xorijda ishlab kelardim. Ijtimoiy tarmoqlarni kuzatib, aholiga berilayotgan imtiyozli kreditni olishga qiziqishim paydo bo‘ldi. Mahallaga uchrashib, kredit oldim, — deydi mirishkor dehqon. — Odatda bir sotix joyga 500-600 dona qulupnay ko‘chati ekilib, bir terimda 5-10 kilogacha hosil olish mumkin. Gidroponika usulida esa 1500-2000 ta qulupnay ko‘chati ekilishi va bir terimda 15-20 kilo hosil olish imkoni bor. Shunda bir sotixdan bir mavsumda 50-60 million so‘mgacha daromad qilsangiz bo‘ladi. O‘tgan yili 2 ming tup qulupnay ko‘chatini ekib, 80 million so‘m daromad ko‘rdik.

Asosiy boylik bo‘lgan yerdan unumli foydalanib, inson resursi to‘g‘ri yo‘naltirilsa, bugun jahon miqyosida global masala bo‘lgan oziq-ovqat xavfsizligini ta’minlash borasida yuqori natijaga erishish mumkin. Buning uchun qulay bozor muhiti bilan birga samarali usullardan foydalanish kerak.

Tinim bilmas Soatmurod Koreyadan keltirilgan “solxiyan” navli qulupnay ko‘chatlarini yetishtirmoqda. Dehqonning aytishicha, ushbu nav mazali, hosildor, narxi ham xaridorgir. Agar qulay muhit yaratilsa, u yil davomida hosil beradi. Eng muhimi, boshqa navlarga qaraganda bozori ham chaqqon. Uni yetishtirish ko‘p ishchi kuchini talab etmaydi. Yana bir farqi: sovuqqa chidamli. Mabodo sovuq ursa, hosili nobud bo‘ladi, ammo ko‘chatga ziyon yetmaydi. 10-15 kunda o‘zini qayta tiklaydi.

Kaftdek yerdan yaxshigina daromad olayotgan Soatmurod Yo‘ldoshevning gaplarini eshitib, izlagan odam imkon topishiga amin bo‘lasiz kishi. Qiziq jihati, bugun yerga befarq qaragan, pul topaman deb o‘zga yurtlarda sarson yurgan insonlar ham yo‘q emas. Yoki yer ko‘p-u, undan oladigan daromadi ro‘zg‘orning kamu ko‘stigagina yetadigan oilalar ham bor.

So‘nggi yillarda dunyo miqyosidagi global muammolardan biri ishsizlikdir. Ishsizlikning asosiy sababi esa bor imkoniyatlardan unumli foydalanmaslik, bersa yeyman degan qarashning qon-qonga singib ketganidir. Mana shunday vaziyatda yaxshi yashashga bo‘lgan birinchi qadam o‘z vaqtida ilgari surilgan islohotlar va ichki imkoniyatlarni to‘g‘ri yo‘naltirish ortidan bo‘ladi.

Sardor SHUHRAT,
jurnalist

Islohotlar samarasi

XORIJDAGI VATANDOSHLARGA G‘AMXO‘RLIK

HAM QOG‘OZDA, HAM AMALDA KO‘RINAYOTGAN HAQIQATLAR

“Vatandosh” guvohnomasi — xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlarni rag‘batlantirish shakli bo‘lib, yurtimizning iqtisodiy va ijtimoiy hayotida faol ishtirok etayotgan, mamlakatimizning boshqa davlatlar bilan do‘stona munosabatlarini mustahkamlashga munosib hissa qo‘shayotgan, respublikada xayriya faoliyatini amalga oshirayotgan vatandoshlarga minnatdorchilik va tashakkur belgisi hamda “Vatandosh” kartasini olish uchun asos bo‘ladigan hujjat hisoblanadi.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev o‘z lavozimiga kirishgach, ma’naviyatimizga, tariximizga hamda ulug‘vor maqsadlarimizga munosabat va bu boradagi harakatlar uslubi butunlay yangi qiyofa kasb etdi. Zotan, bu Vatan barchamizniki, uning ne’matlaridan bahramand bo‘lishga ham, sohalardagi ayrim kamchiliklarni to‘ldirishga ham barchamiz birdek mas’ul va haqlimiz degan g‘oya amaliy tus oldi. Mamlakatimizni jadal va muntazam rivojlantirib borish orqali uning nomini dunyoga qayta tanitishimiz fursati yetganini, bu yangi O‘zbekiston bo‘lishini anglatardi.

Aholi farovonligini oshirish, rivojlanish yo‘lidagi to‘siqlarni yo‘qotish, har bir yurtdoshimizni individual qo‘llab-quvvatlash siyosati olib borildi. Natijani esa barchamiz ko‘rib turibmiz, 7-8 yil avvalgi ahvol bilan bugunimiz orasidagi farq yer bilan osmoncha. Davlatimiz rahbari qo‘llab-quvvatlov qamrovini faqatgina mamlakatimizda istiqomat qilayotgan aholi bilan emas, xorijdagi vatandoshlarimizga ham yetkazish tashabbusida bo‘ldi. Turli sabablar bilan xorijga ketgan malakali kadrlar hisoblanuvchi vatandoshlarimiz yangi O‘zbekistonda yaratilgan sharoitlar asosida ishlashga chaqirildi, ular bu tashabbusni mamnuniyat bilan qabul qilib, ko‘pchiligi bugun mamlakatimizda faoliyatini davom ettirayotgani quvonarli.

Xorijdagi vatandoshlarimizga e’tibor qaratish yangi tahrirdagi Konstitutsiyamizga ham kiritilishi esa ularga bo‘lgan munosabatimizning qanchalik jiddiy va butun mamlakat darajasida ekaniga asos bo‘ldi. Ma’lumki, avvalgi Konstitutsiyamizning 22-moddasida “O‘zbekiston Respublikasi o‘z hududida ham, uning tashqarisida ham o‘z fuqarolarini huquqiy himoya qilish va ularga homiylik ko‘rsatishni kafolatlaydi” deyilgan edi. Yangi tahrirdagi Konstitutsiyamizda esa bu modda tahrirlandi. Ya’ni Bosh qonunimizning 23-moddasida shunday mustahkamlandi: “O‘zbekiston Respublikasi o‘z hududida ham, uning tashqarisida ham o‘z fuqarolarini himoya qilish va ularga homiylik ko‘rsatishni kafolatlaydi.

O‘zbekiston Respublikasi fuqarosi O‘zbekistondan tashqariga majburiy chiqarib yuborilishi yoki boshqa davlatga berib yuborilishi mumkin emas.

Davlat xorijda yashayotgan vatandoshlar bilan aloqalarni saqlab qolish hamda rivojlantirish to‘g‘risida xalqaro huquq normalariga muvofiq g‘amxo‘rlik qiladi”.

Taqqoslaydigan bo‘lsak, Bosh qonunimizda vatandoshlar tushunchasiga ilk marta e’tibor qaratildi.

> **Avval faqatgina o‘z fuqarolarimizni himoya qilish nazarda tutilgan, yangilangan Konstitutsiya bilan tarixan ildizi Vatanimizga uzviy bog‘liq bo‘lgan vatandoshlarimizni ham qo‘llab-quvvatlashimiz zarurligi mustahkamlab qo‘yildi. Ularning ham mamlakatimiz rivojlanishida hissa qo‘shishga haqqi borligi belgilandi.**

Xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlarni tarixiy Vatani atrofida yanada jipslashtirish, ularning qalbi va ongida yurt bilan faxrlanish tuyg‘usini yuksaltirish, milliy o‘zlikni saqlab qolish, vatandoshlar va ular tomonidan tuzilgan jamoat birlashmalarini qo‘llab-quvvatlash, turli sohalarda faoliyat yuritayotgan vatandoshlarimizning salohiyatini mamlakatimiz taraqqiyotiga samarali yo‘naltirish maqsadida 2021-yilda “Vatandoshlar” jamoat fondi tuzildi. Fond bu borada bugungi kunda samarali faoliyat yuritib kelmoqda.

Yana bir katta yangilik — 2024-yil 20-noyabr kuni Prezidentimizning “Yurtimizning iqtisodiy va ijtimoiy hayotida faol ishtirok etishga intilayotgan vatandoshlarni qo‘llab-quvvatlash tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori imzolandi. Ushbu qaror bilan “Vatandosh” guvohnomasi va “Vatandosh” kartasini rasmiylashtirish, berish hamda bekor qilish tartibi to‘g‘risida Nizom tasdiqlandi.

“Vatandosh” guvohnomasi — xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlarni rag‘batlantirish shakli bo‘lib, yurtimizning iqtisodiy va ijtimoiy hayotida faol ishtirok etayotgan, mamlakatimizning boshqa davlatlar bilan do‘stona munosabatlarini mustahkamlashga munosib hissa qo‘shayotgan, respublikada xayriya faoliyatini amalga oshirayotgan vatandoshlarga minnatdorchilik va tashakkur belgisi hamda “Vatandosh” kartasini olish uchun asos bo‘ladigan hujjat hisoblanadi. Mazkur karta egalari O‘zbekiston hududiga vizasiz kirib-chiqish, chet el fuqarolariga nisbatan belgilangan ko‘chmas mulkning miqdorlari tatbiq etilmagan holda mamlakatda ko‘chmas mulk sotib olish va O‘zbekiston fuqarolari uchun belgilangan shartlarda tibbiy, ta’lim va boshqa davlat xizmatlaridan foydalanish kabi imtiyozlarga ega bo‘ladi.

— Ushbu qaror orqali taqdim etilayotgan imtiyozlar xorijdagi vatandoshlarimiz uchun berilayotgan katta e’tiborning yorqin namunasi bo‘lib, bizni yurt uchun yanada ko‘proq harakat qilishimizga kuch berishi tabiiy, — deydi Italiyadagi Mirzo Ulug‘bek nomidagi o‘zbek milliy madaniy markazi rahbari Komila Qirg‘izova. — Bu muhim tashabbus uchun davlatimiz rahbariga o‘z minnatdorligimni bildiraman.

Shubhasiz, Bosh qonunimizda belgilanganidek, xorijdagi vatandoshlarimizga zarur shart-sharoitlar yaratish, ularni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha harakatlar izchil davom etadi. Zero, bu harakatlar zamirida inson qadrini ulug‘lash bilan birga O‘zbekiston madaniy, ilmiy va ma’naviy merosini keng targ‘ib qilish, uni dunyoda o‘rganish va ommalashtirish, o‘zbek tilini, madaniyatini va an’analarini saqlab qolish va rivojlantirishga harakat qilayotgan vatandoshlarimizning faoliyatini qo‘llab-quvvatlash, ularning O‘zbekistonda ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirish kabi ulug‘vor maqsadlar yotadi.

“Vatanimiz e’tiborida ekanimiz faxrli”

Donoxon RO‘ZIBOYEVA
(Turkiya):

— Tasavvur qilib ko‘ring, onasining allasini eshitib yotgan go‘dak o‘zini naqadar xavfsiz his qiladi. Ya’ni yonida himoya qilib turgan g‘amxo‘ri borligini sezgan holda xotirjam orom oladi.

O‘zbekiston Respublikasining yangi tahrirdagi Konstitutsiyasida inson qadri, haq-huquqlari va erkinliklari eng oliy qadriyat sifatida alohida e’tirof etilgani chet elda yashayotgan vatandoshlarimiz uchun katta ahamiyatga ega yangilik bo‘ldi.

Unda har bir fuqaroni, hatto chet eldagi vatandoshlarni ham qo‘llab-quvvatlash huquqi kafolatlanganini eshitib, rosti, juda xursand bo‘ldim. Bu har birimizga qayerda bo‘lishimizdan qat’i nazar, Vatanimizning e’tiborida ekanimizni yanada chuqur his etishimizga va yangi maqsadlar sari olg‘a qadam tashlashimizga kuch beradi.

Ma’rifat AKBAROVA
(Daniya Qirolligi):

— O‘zbekiston xorijdagi vatandoshlarni qo‘llab-quvvatlash masalasiga davlat darajasida e’tibor bera boshlagani quvonarli. Oxirgi 5 yil davomida bir qancha ijobiy o‘zgarishlarni ko‘rdim. Prezidentimizning “Xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlar bilan hamkorlik sohasida O‘zbekiston Respublikasi davlat siyosatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qaroridan so‘ng xorijdagi vatandoshlar bilan elchixonalar, konsulliklar va boshqa davlat tashkilotlari aloqalarni rivojlantira boshladi. Avvallari, to‘g‘risini aytganda, hujjatlar masalasida juda murakkab byurokratik va tizimsiz ish jarayonlari bizni O‘zbekistonga kirib-chiqishda juda qiynardi. Bir qancha qog‘oz hujjatlarni yig‘ish ham moliyaviy, ham jismoniy qiyinchiliklar tug‘dirardi. Shuningdek, xorijdagi o‘zbeklarga xuddi dangasaligi tufayli osonroq pul topish maqsadida yurganlar degan xato tushunchalar targ‘ib etilgani sabab munosabat va muloqot salbiyroq uslubda bo‘lardi.

Hozir esa konsullarimizning xorijdagi vatandoshlardan xabardorligi, yordami va hamkorligi kuchaymoqda. Ilgari ularga bog‘lanishning o‘zi bir murakkab jarayon edi, endilikda ijtimoiy tarmoqlar yoki telefon orqali, hatto yurtimiz elchixonasi yo‘q davlatlarda konsullar tomonidan sayyor qabullar tashkil etilishi natijasida o‘zaro munosabat yaxshilanmoqda.

Biz Daniyadagi “O‘zbek tashabbuslari” uyushmasi faoliyatini Vatandoshlar fondi bilan hamkorlikda olib boryapmiz. Shaxsan o‘zim o‘tgan yili mutasaddilar yordamida Marg‘ilondagi “Xonatlas” festivaliga borib keldim. U yerda orttirgan tajribalarim asosida uyushmamiz faollari bilan milliy ruhdagi tadbirlar o‘tkazdik, shuningdek, farzandlarimizga yurtimiz tarixi va madaniyatini targ‘ib qilyapmiz.

Yangi tahrirdagi Konstitutsiyaning 23-moddasida “Davlat xorijda yashayotgan vatandoshlar bilan aloqalarni saqlab qolish hamda rivojlantirish to‘g‘risida xalqaro huquq normalariga muvofiq g‘amxo‘rlik qiladi” deb belgilangan. Ushbu moddaga muvofiq, “O‘zbekiston — 2030” strategiyasida alohida maqsad — “Xorijda istiqomat qilayotgan vatandoshlarni qo‘llab-quvvatlash, ular bilan doimiy muloqot tizimini joriy etish” sifatida belgilanishi va yaqinda Prezidentimiz qarori bilan “Vatandosh” guvohnomasi va “Vatandosh” kartasini rasmiylashtirish, berish hamda bekor qilish tartibi nizomi tasdiqlanishini ulkan g‘amxo‘rlik belgisi deb bilaman.

Islohotlar shunday davom etsa, xorijdagi vatandoshlarimizning O‘zbekiston rivojlanishiga o‘z mehnati, bilim va tajribalari bilan hissa qo‘shish, xorijiy davlatlar bilan iqtisodiy, siyosiy hamkorlik o‘rnatishda ko‘prik bo‘la olish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Jonibek ALIJONOV,
“Yangi O‘zbekiston” muxbiri

Yangicha yondashuvlar

HALOL MEHNAT QADRI

Davlatimiz rahbarining tegishli topshirig‘i bilan mahallalarda “yettilik” faoliyati yo‘lga qo‘yilgan. Albatta, har bir ishda ishtiyoq, harakat, natija va sarhisob bo‘ladi. Joylarda “mahalla yettiligi” ish boshlagan mana shu qisqa vaqtda qilingan ishlar talaygina.

Hammamiz mahallada yashaymiz. Uning har bir qarich yerini obod qilish, aholi muammolariga yelka tutish, yaxshi-yomon kunlarida mahalladoshlar bilan birga bo‘lish, o‘zimiz yashab turgan hududning kelajagi, yanada taraqqiy etishi uchun mas’ullik tuyg‘usi bilan yashash — azaliy qadriyat. Zero, Prezidentimizning mahalla institutini rivojlantirish va uni eng demokratik va xalqona, ijtimoiy tuzilmaga aylantirish borasidagi talabi ham shu.

— O‘tgan yili Amudaryo tumanida 5-bosqichda “Ayollar daftari”ga kiritilgan 5600 xotin-qizning 5525 nafariga, ya’ni 98 foizdan ortiq qismiga ijtimoiy yordam ko‘rsatilib, ishsiz 2258 ehtiyojmand xotin-qizning bandligi ta’minlandi, — deydi Amudaryo tumani kambag‘allikni qisqartirish va bandlikka ko‘maklashish bo‘limi boshlig‘i Rashid Salayev. — O‘tgan yili tumanda tadbirkorlik qilish istagini bildirgan 594 xotin-qizga 3 milliard 530 million so‘mlik kredit ajratildi va tadbirkorligini yo‘lga qo‘yishga ko‘maklashildi.

Amudaryo tumanidagi “Choyko‘l” ovul fuqarolar yig‘inida “mahalla yettiligi”ning aholi murojaati bilan ishlash, muammolarni samarali hal etishga qaratilgan sa’y-harakati tufayli xalq hayotidagi o‘zgarishlar va yangilanishlar ko‘paydi. “Mahalla yettiligi” uchun aholi murojaatlari, ariza va takliflar bilan ishlash faqat joylarda qilinayotgan

ishlar samarasini belgilash vositasi emas, necha-necha odamlarning umidi, taklif va shikoyatlarini joyiga chiqqan holda ijobiy hal etishga qaratilgan ezgu harakatdir.

Aholi bandligini ta’minlash chora-tadbirlari tufayli 186 fuqaro doimiy daromad manbaiga ega bo‘ldi. 1105 ta xonadon egalari tomorqasidan samarali foydalanishi evaziga oilalar farovon, yanada obod bo‘lishiga erishilayotir. Fuqarolarni ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash, og‘irini yengil, mushkulini oson qilish, qiyin paytda yelkadosh bo‘lish “mahalla yettiligi”ning doimiy vazifasiga aylangan. Birgalikdagi sa’y-harakatlar, tufayli mazkur ovuldagi “Ijtimoiy himoya” reyestriga kiritilgan fuqarolarning barchasi 2025-yilning 1-yanvar holatiga ko‘ra ijtimoiy daftarlardan to‘liq chiqarildi.

Bugun Amudaryo tumanidagi aholi tomorqalarida 1183 ta issiqxona mavjud. Shundan 729 tasi yangidan barpo etilgan.

— Imtiyozli kreditlar ajratish orqali limonchilikni yo‘lga qo‘yish, shu yo‘l bilan tomorqadan olinadigan daromadni 2-3 hissa oshirish va qo‘shimcha ish o‘rinlari ochish ko‘zda tutilmoqda. Ekin maydonlaridan samarali foydalanishni ta’minlashda tomorqa egalarining bilim, tajribasini oshirish, ularni zarur ma’lumot va axborot bilan ta’minlash muhim. Masalan, Xolimbeg ovuli hududidagi tomorqa egasi, “Namunali tomorqachi” ko‘krak nishoni sohibi Erkin Qo‘shayev o‘z xonadonida tashkil qilingan 2 sotixli issiqxonasida limonchilikni yo‘lga qo‘ygan.

Xalqimizda “Bekorchidan hamma bezor” degan naql bor. Aslida, o‘zini bilgan odam bo‘sh o‘tirgisi kelmaydi. Ayniqsa, zamon taraqqiyotiga mutanosib ravishda uy-joyini yangilash, oilasi sharoitini yaxshilash, farzandlarini ilmli, kasb-hunarli qilish uchun ishlaydi. Bunday insonlar uchun biror foydali mehnat bilan mashg‘ul bo‘lish bayramday gap. Chunki ular halol mehnat evaziga to‘plangan mol-mulkning qadrini juda yaxshi biladi.

Minajatdin QUTLIMURATOV,
“Yangi O‘zbekiston” muxbiri

USHBU MAQOLANI QORAQALPOQ TILIDA HAM O‘QISH UCHUN QR-KODNI SKANER QILING!

Nuqtayi nazar

YOSHLARDA MILLIY G‘URURNI KUCHAYTIRISH – ASOSIY VAZIFA

Davlatimiz rahbari Oliy Majlis Qonunchilik palatasi majlisida so‘zlagan nutqida “Bizning ikkita o‘q tomirimiz, ikkita tayanch ustunimiz bor: biri – iqtisodiyot, biri – ma’naviyatdir. Ma’naviy buyuk xalq – iqtisodiy tomondan ham buyuk bo‘ladi”, degan edi.

Darhaqiqat, yosh avlodda milliy g‘urur tuyg‘usini yuksaltirish uchun ma’naviyatimiz asoslarini yanada mustahkamlash talab etiladi. Davlatimiz rahbari ta’kidlaganidek, yoshlarimizda milliy g‘urur bilan birga umuminsoniy qadriyatlarga hurmat tuyg‘usini shakllantirish katta ahamiyatga ega. Bunda milliy madaniyat va tarixni chuqur o‘rganish bilan bir qatorda xalqaro ta’lim standartlariga javob beradigan zamonaviy bilimlar berish ham zarur.

So‘nggi yillarda O‘zbekiston ta’lim tizimida keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilib, o‘qitish mazmunini takomillashtirish, qamrovini kengaytirish, zamon talablari asosida kadrlar tayyorlash chora-tadbirlari ko‘rilmoqda. Jumladan, oliy ta’lim muassasalari soni ko‘payib, qamrov sezilarli darajada oshdi. Shuningdek,

Sardor DONAYEV,
fizika-matematika fanlari doktori, professor

oliy ta’lim uchun imtiyozli kredit tizimi, xotin-qizlarga foizsiz ta’lim krediti berish amaliyoti joriy qilindi.

Jahon tajribasini ta’lim tizimiga tatbiq etish maqsadida ko‘plab xorijiy oliy o‘quv yurtlari filiallari ochildi va ayni paytda ham jarayon davom etmoqda. Bu islohotlar O‘zbekiston ta’lim tizimini yangi bosqichga ko‘tarib, navqiron avlodning ko‘plab zamonaviy bilim va kasb-hunarlarni egallashiga xizmat qiladi.

Shuningdek, bog‘cha, maktab va oliy o‘quv yurtlarida umumxalq bayramlari, tarixiy shaxslarni xotirlash kunlari, madaniy tadbirlarni o‘tkazish ko‘lami kengaymoqda. Bu ham yoshlarda vatanparvarlik tuyg‘usini kuchaytirishda muhim omil. Shu bilan birga, yoshlarning tadbirkorligini rag‘batlantirish, jumladan, kredit va subsidiyalar ajratish, startap loyihalarini qo‘llab-quvvatlash yangi bosqichga kirdi.

Milliy g‘urur, umuminsoniy qadriyatlarni qadrlaydigan yigit-qizlar, ziyolilargina mamlakat ravnaqini ta’minlaydi. Ushbu yo‘nalishda yoshlar tashabbuslarini yanada keng qo‘llab-quvvatlash, jamoat tashkilotlari va ko‘ngillilar harakatini rivojlantirish zarur. Shuningdek, chet elda ta’lim olish imkoniyatini kengaytirib, yoshlarni xalqaro stipendiyalar va almashinuv dasturlarida ishtirok etishga ko‘proq undash maqsadga muvofiq.

Qisqasi, yoshlar ongida milliy g‘urur va umuminsoniy qadriyatlarga hurmat ruhini chuqur singdirish, zamonaviy ta’lim va kasb-hunarlarni puxta egallashi uchun yetarli shart-sharoit yaratib berish har birimizning burchimiz va mas’uliyatimiz bo‘lishi lozim.

Mulohaza

EHTIROM VA SADOQAT USTIGA QURILGAN QADRIYAT

Sardor TOLLIBOYEV,
“Yangi O‘zbekiston” muxbiri

Har bir tarixiy davr muayyan millat va jamiyat oldiga muhim masalalarni qo‘yadi. XXI asrda davlatlar taqdiri, jamiyatlar farovonligi faqat mustaqillik yoxud muayyan simto‘siqlardan iborat hudud bilan bog‘liq emasligini global miqyosda sodir bo‘layotgan jarayonlardan bilib, anglab turibmiz. Turli mafkuraviy g‘oyalar, siyosiy nizolar, jamiyat va davlat o‘rtasidagi ishonchsizlik ortidan ko‘z ko‘rib, quloq eshitmagan ziddiyatlar kelib chiqmoqda.

Mana shunday murakkab davrda yangi O‘zbekistonda inson qadri ustunlik qilgan erkin va farovon jamiyat sari dadil qadam tashlanayotgani, bu xalqaro maydonda ham munosib e’tirof etilayotgani ayni haqiqat. Buni o‘zimizning turmush tarzimiz misolida his qilyapmiz.

Bir vaqtlar ko‘cha changitib, mol-holning ortidan yurib, maktab ostonasidan xatlab o‘tganida ham o‘ngacha sanashni bilmagan bolalar bor edi. Sababi maktabgacha ta’lim qamrovi juda oz edi. Bugun eng chekka qishloqlarda ham bog‘cha yoshidagi bolalar bir necha tilda hech qursa sanashni bilayotgani quvonarli. Yoki oddiygina OTMga o‘qishga kirish uchun hujjat topshirish jarayonini olaylik. Yaxshi eslayman: tengqurlarim talaba bo‘lish maqsadida poytaxtga kelib, bittagina arzimas ma’lumotnoma yo‘qligi tufayli o‘sha yili o‘qishga hujjat topshirolmay, xorijga ishlash uchun ketgan. Kechagina do‘konma-do‘kon yurib, plastik kartasidagi pulni 20-30 foizga bo‘lsa ham naqdlashtirish umidida bozor kezgan yurtdoshlarimiz haqida o‘ylasak, ichimizda achchiq o‘kinch paydo bo‘ladi. Yoxud xorijga ishlash uchun ketib, hujjatsiz, quruq qo‘l bilan qaytgan vatandoshlarimizni eslang. Ular bugun xorijiy yurtga mardikor bo‘lib emas, balki mutaxassis sifatida ketayotgani, huquqi himoyaga olingani hammamizga ayon.

Imkoniyati cheklangan insonlarning yillar davomida to‘shakka mixlangan, to‘rt devor orasida qamalib, dunyodan uzilib qolgan holatiga barchamiz guvoh bo‘lganmiz. Yoki qarovsiz, non ilinjida qolgan bolalarni tirikchilik o‘z domiga tortib ketganini ko‘rmadikmi? Ha, bugun ular davlat va jamiyat qaramog‘ida. Avvalo, ular ham inson ekani, boshqalar kabi yashashga haqqi borligi yaratib berilayotgan sharoitlar misolida yaqqol ko‘rinmoqda.

Bu jarayonlar aksariyatimizning ko‘z o‘ngimizda yuz bergan edi. Tan olishimiz kerak: ba’zida ularning hayotini tahlil qilishga ham qo‘rqib, labimizni tishlaganmiz. Ko‘rib-ko‘rmaslikka olganmiz. Vaholanki, bugun ularning hayotidagi o‘zgarishlar misolida jamiyatimizda inson qadri nechog‘liq baland ekanini bilib olishimiz mumkin. Xitoy faylasuflaridan biri “Adolat osmon ostidagi eng oliy qadriyatdir”, degan edi. Bugun yurtimizda adolat o‘rnatish ortidan inson qadrini ulug‘lash qadriyat darajasiga chiqdi.

Davrning murakkab talablari har bir davlat oldiga iqtisodiy, siyosiy mustaqil bo‘lish, qadriyatlarni saqlab qolish masalasini qo‘ymoqda. Milliy tiklanishdan milliy yuksalish sari dadil qadam tashlayotgan vatanimizda ma’rifatli jamiyatni qaror toptirishga katta urg‘u berilmoqda. Har qanday ma’rifatli jamiyat mustaqil tafakkur, erkin muhit asosida quriladi. Unda inson qadr-qimmati birinchi o‘ringa chiqadi. Fikrlar, g‘oyalar to‘qnashuvi ma’rifatli jamiyatning asosini tashkil qiladi.

Bugun hushyorlik jilovini qo‘ldan chiqarib, xotirjamlikka berilish aqlli odamning ishi emas. Hozirgiday rivojlanish bilan birga turfa illatlar ham biz bilan yonma-yon ekanini unutmaslik zarur. Ulug‘lar aytganidek, xotirjamlikka berilish barcha illatlarning manbai.

Inson huquqi davrlar mobaynida ulug‘lab kelingan tushunchadir. Ammo bugun bu tushuncha ostida qilinayotgan ishlarning, amallarning ortidan axloqsizlik urchib borayotgani ham ayni haqiqat. Dunyo sahnida

> **HAQIQIY INSONNI SHAKLLANTIRISH TOSHDAN BINO QURISHDAN MUHIMROQ DEYISHADI. YUQORIDA BUGUN YARATILAYOTGAN IMKONIYATLAR HAQIDA TO‘XTALDIK. ALBATTA, ODAMLARNING TURMUSH TARZI, AHVOLI YAXSHILANIB BORAR EKAN, JAMIYAT IQTISODIY JIHATDAN YUKSALIB, FAROVON HAYOT SARI ODIMLAYDI.**

nimalar bo‘layotgani, jamiyatlar qaysi tomonga ketayotganini o‘ylab ko‘rar ekanmiz, chegara bilmas “ommaviy madaniyat” xuruji bizdan ham uzoq emasligiga amin bo‘lamiz.

Yaqinda ijtimoiy tarmoqda bir guruh shaxslarning o‘zicha “rekord” o‘rnatib, tabiatni chiqindiga to‘ldirganiga guvoh bo‘ldik. Buning uchun munosib jazo chorasi ko‘rilgani yaxshi. Ammo tanganing ikkinchi tomoni ham bor. Bu lavha ijtimoiy tarmoqlarda millionlab marotaba ko‘rilgani dunyoqarash va saviyadan darak bermasmikan? Axir talabga yarasha taklif deyishadi-ku. To‘g‘ri, bu pashshadan fil yasashdek gap, ammo ma’naviy nazoratsizlik tufayli kelib chiqayotgan illatlar oqibatini bartaraf etish qimmatga tushishi ham tobora oydinlashib bormoqda. Jamiyatga tahlil ko‘zoynagi ortidan qarasak, bugun bu kabi yengiltabiatlik, qosh qo‘yaman deb, ko‘z chiqarishlarning, “hamma narsa mumkin” degan niqob ostida axloq tarozisida tortib ko‘rilmagan tomoshalarning, o‘zbilarmonliklarning yoshlarga qaysidir ma’noda “o‘rnak” bo‘layotgani, ergashtirayotgani achinarli hol.

Shu o‘rinda bir rivoyat yodga tushadi. Qadimda bostirib kelayotgan dushmandan ogoh etish uchun chopar yo‘lga chiqibdi. Yo‘lda oti taqasining mixi tushib qolibdi. Mixsiz qolgan taqa ham uzoqqa bormabdi. Taqasiz ot esa yo‘lda qoqilib nobud bo‘libdi. Xabar o‘z vaqtida yetib bormaydi. Oqibatda dushman yurtni bosib oladi. Bu rivoyat orqali arzimas mixning birgina davlat taqdiridagi o‘rnini ko‘rish mumkin. Ma’naviyatga chaplangan kichik narsalar kun kelib ulkan fojialarga zamin bo‘lmasligiga hech kim kafolat bera olmaydi.

Tibbiyot rivojlanishning cho‘qqisiga chiqqan davrda yashayapmiz. Ba’zi o‘lkalarda inson organizmi boshqa maxluqlarniki bilan almashtirilayotgani, inson miyasiga birgina chipni o‘rnatib, uni boshqarish darajasiga yetayotganini ko‘rib turibmiz. Albatta, tabiat qonunini buzib bo‘lmaydi. Ammo tan olamizmi-yo‘qmi, barchasi atrofimizda sodir bo‘layotgan jarayon. Mana shunday tibbiyot inqilobi, texnika taraqqiyoti davrida ham o‘zidan daho yasab olib, uning qo‘l siypashi ortidan tuzalib ketishga ishonayotgan, eshigida navbatda turib, kunlab vaqtini uning foydasiga o‘tkazayotgan, amaliga ixlos qo‘yib, eshigida sarg‘ayayotganlarni ko‘rib hayratga tushasiz...

Or-nomusni o‘limdan ham yuqori qo‘ygan, bir vaqtlar tibbiyot asosini yaratib, osmon jismlari haqida deyarli yanglishsiz farazlarni ilgari surgan zakiy ajdodlarimizga munosibligimiz shumi?!

Xo‘sh, nima qilish kerak? Albatta, hech kim bir kunda komil inson bo‘lib qolmaydi. Tafakkurni yuksaltirmoq, tanqidiy qarashlarni shakllantirmoq, o‘zlik haqida ko‘plab fikr-mulohazalarni ilgari surmaylik, eng avvalo, xalqning kitobxonlik madaniyatini shakllantirib, fikri va dunyoqarashini o‘stirmas ekanmiz, bu chaqiriqlar qog‘ozlarda, tor doirada qolib ketadi.

Biz qurayotgan Uchinchi Renessans poydevori ham mazmuniga ko‘ra ezgulik, bunyodkorlik, insonparvarlik g‘oyasiga tayanadi. Uni or-nomusi zaif, g‘ururi sust odamlar emas, sog‘lom tafakkur tarziga ega kishilargina barpo etishi mumkin. Filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori Olimjon Davlatov ikki Uyg‘onish davri haqida to‘xtalar ekan, jumladan, bunday deydi: “Yevropalik taniqli sharqshunos Adam Mes “Musulmon Renessansi” kitobida yozishicha, Buxoro amiri X asrda G‘azna shahrida yashovchi Sohib degan odamni vazirlikka taklif qilganda u 400 tuyaga yuk bo‘ladigan kitoblari bilan Buxoroga ko‘chib borish qiyinligi, kitoblarsiz yashay olmasligini aytib, uzr so‘ragan ekan. Kitobga ehtirom va sadoqat poydor bo‘lgan joyda millat g‘ofillik va johillikdan qutulib, taraqqiyotga yuz tutmog‘i muqarrar.

Temuriylar davridagi Uyg‘onishning asosiy xususiyati ham bevosita kitob bilan bog‘liq. “Ziji Ko‘ragoniy”, “Xamsa”, “Boburnoma”... mana, nima qoldi u shavkatli zamonlardan!”.

Bundan mushohada qilishimiz mumkinki, nafaqat yurtimiz ilm-fani, balki dunyo tamaddduniga hissa qo‘shgan ulug‘larni yetishtirgan ikki Uyg‘onish davri asosida ham kitob yotibdi. Rastalarda, kutubxonalarda chang bosib yotgan kitoblarning, go‘yoki zamonaviylikdan ortda qolgan deb barmoq nuqib ko‘rsatilayotgan gazeta-jurnallarning, qulog‘imizga chalinaverib o‘rganib qolgan o‘qituvchining kaltak yeyishi bugun urchib borayotgan illatlarning bosh omili emasmikan? Qaydam, ammo hech bir sabab o‘z-o‘zidan shakllanib qolmaydi. Shu o‘rinda kichik mulohaza: yaqinda ijtimoiy tarmoqda qishlog‘imizda tug‘ilib, ilm yo‘lini tutgan kishi akademik unvonini olgani haqidagi xabarni o‘qidim. Afsuski, bu yangilikka bir-ikki kishining qutlovini aytmasa, deyarli hech kim e’tibor bermagan. Xabar tagidan esa qayerdagi yengil-yelpi lavhalar, maishiy “mushohada”lar ulashilgan.

Haqiqiy insonni shakllantirish toshdan bino qurishdan muhimroq deyishadi. Yuqorida bugun yaratilayotgan imkoniyatlar haqida to‘xtaldik. Albatta, odamlarning turmush tarzi, ahvoli yaxshilanib borar ekan, jamiyat iqtisodiy jihatdan yuksalib, farovon hayot sari odimlaydi. Shu bilan birga, fikriy erkinlik, ma’naviy quvvat ham yonma-yon o‘sishi kerak. Shundagina ma’rifatli jamiyatga asos solinadi.

Bunday jamiyat a’zosida o‘zlikni anglash, ta’magirlikdan yiroqlik, soxtakorlik va riyodan hazar kabi sifatlarni tarbiyalashda ulug‘ ajdodlarimiz qoldirgan meros g‘oyaviy-ma’rifiy poydevor bo‘lib xizmat qilishi aniq.

Oramizdagi odamlar

MUSTAHKAM ANTIQA SUPURGI

NUKUSLIK TADBIRKOR IZLANISHLARI MAHSULI

O‘tgan asrning o‘rtalarida ixtiro qilingan dunyodagi ilk kompyuter uskunasining og‘irligi salkam 30 tonna va hajmi to‘rtta futbol maydoniga teng bo‘lgan. Endi uni qo‘lingizdagi mo‘jaz smartfon (telefon ham mitti kompyuter) bilan solishtirsangiz, jarayon qanday takomillashuv bosqichlaridan o‘tgani oydinlashadi.

Xuddi shunday bugun biz oddiy buyum sifatida qabul qiladigan har qanday mahsulot, dastavval aql bovar qilmas darajada murakkab yoki sodda, bahaybat va beo‘xshov, noqulay ko‘rinishda, shaklda taqdim qilingan. Masalan, televizor, avtomobil va hokazo.

Ayni hikoyamiz qahramoni hozircha mamlakat iqtisodiyotida tub burilish yasamagan, olamshumul ixtirosi bilan ilm-fanda inqilob ham qilmagan. Yoki o‘nlab ishchi o‘rni yaratib, million yoki milliardlab mablag‘larni aylantirayotgani ham yo‘q. Ammo uning maqsadi, harakati, qalbida jo‘sh urgan daxldorlik hissi, fuqarolik pozitsiyasi kelgusida boshqalar, xususan, shogird, farzand va davomchilari hayotiga ulkan muvaffaqiyat, mislsiz shuhrat va daromad kirib kelishiga sabab bo‘lsa, ne ajab.

USHBU MAQOLANI QORAQALPOQ TILIDA HAM O‘QISH UCHUN QR-KODNI SKANER QILING!

Nukuslik 47 yoshli tadbirkor, “Hunarmand” uyushmasi a’zosi Po‘lat Boltaboyev turli plastmassa idishlar, xususan, “baklajka”larni qayta ishlab xilma-xil buyumlar tayyorlay boshlaganida kulganlar ham topildi. Bu ishning kelajagi yo‘q deguvchilar ham bo‘ldi. Biroq Po‘lat ortga chekinmadi. Mahsulotlarining sifati va soni ustida qunt bilan ishlashda davom etdi.

Bo‘lajak tadbirkor avval bozorda savdo-sotiq bilan shug‘ullanardi, keyin Nukus —Toshkent yo‘nalishida yo‘lovchi tashib ro‘zg‘or tebratdi. 2020-yil pandemiya sabab uyda o‘z ishini boshlashga qaror qildi. Turli temir bo‘laklaridan qo‘lbola dastgoh yasadi, innovatsiya yo‘li bilan plastik idishlardan bir necha turdagi antiqa supurgi tayyorlashni yo‘lga qo‘ydi. Buning uchun, albatta, turli manbalar, internet orqali videodarslar topib o‘rgandi, izlandi.

— Ko‘pchilik xonadonida tozalash ishlariga tabiiy yetishtirilgan supurgidan foydalanadi, — deydi Po‘lat Boltaboyev. — Lekin ular tez yaroqsiz bo‘lib qoladi. Shu sabab uy yumushlari uchun chidamli, barqaror foydalanish mumkin bo‘lgan mahsulot o‘ylab topish ustida bosh qotirdim. Natijada plastik tasmalar tayyorlaydigan va ularni tegishli miqdorda egiluvchan hamda chidamli holatga keltirib beradigan uskuna yasashning uddasidan chiqdim. Uning yordamida changyutkich ilib ololmaydigan gardlarni ham tozalaydigan, muhimi, uzoq muddat xizmat qiladigan arzon supurgi yaratildi.

Hozirda hunarmand ustaxonasida plastik tasmalardan qayta ishlangan ushbu sifatli hamda hamyonbop supurgilarga aholi o‘rtasida talab va qiziqish katta. Qo‘shni viloyatlar, hatto Qozog‘istondan ham mahsulotga uzluksiz buyurtma bor. Uning keng ommalashganiga sabab tadbirkor avval talab va taklifni o‘rganib, zamonaviy tilda aytganda, mahsulotni marketing qildi. Dastlab bir necha dona supurgini sotish uchun emas, undan foydalanuvchi, ya’ni ayollarning fikrlari va tavsiyalarini tinglash uchun bozorga chiqardi. Maslahatlarga ko‘ra, supurgining 15 santimetr qilib ishlangan bosh qismi 30-35, dastagining uzunligi esa 80 santimetrga yetkazildi. Supurgi beliga simdan belbog‘ ishlagan edi. U qo‘lga jarohat yetkazar ekan. Shuning uchun belbog‘ plastmassa xomashyosiga almashtirildi. Natijada mahsulot hech bir e’tirozsiz oilalarga kirib bordi.

— Bilishimcha, kuniga 2-3 dona supurgi tayyorlar ekansiz. Bu juda kam-ku? Nega uni talabga yarasha soni va turini ko‘paytirib, ishlab chiqarishni yo‘lga qo‘ymaysiz?

— Qiziqib ko‘rdim. Buning uchun Belarus davlatidan uskuna olib kelish kerak, yo‘l va bojxona xarajatlari ancha qimmat. Qolaversa, yetarli jamg‘armaga ham ega emasman. O‘sha 2-3 ta supurgini o‘zim yaratgan uskunada, asosan, qo‘l mehnatim bilan yasayman. Tannarxi 25-30 ming so‘mga aylanadi, sotishim esa 40-50 ming so‘mdan. Supurgilarimning uy, xona, ko‘cha, plitkalar orasi, devorlarni supurishga mo‘ljallangan turlari bor. “Baklajka”ni ko‘chaga chiqindi qilib tashlagandan ko‘ra xalq uchun foydali buyum yasaganimiz yaxshi emasmi?!

Bunday supurgilar 3 xil kattalikda tayyorlanadi. Buning uchun ishlatilgan oq, qora, qo‘ng‘ir, yashil va ko‘k rangli plastik idishlar tanlab olinadi. Bitta supurgi yasashga 40 ta “baklajka” ketadi. Plastik idishlar avval qozonda qaynatilib tozalanadi. Keyin maxsus dastgohda qirqiladi.

— Yurtimizda 2025-yil Atrof-muhitni asrash va “yashil” iqtisodiyot yili deb e’lon qilindi. Balki endi sizning boshlagan ishingiz ahamiyati va mohiyati birorta homiy yoki mutasaddilar e’tiboriga tushib qolsa, ajabmas. Axir maqsadingiz ham avvalboshdan tabiatga g‘amxo‘rlik bo‘lgan-ku.

— Bu haqda o‘ylab ko‘rmagan ekanman. Ammo ushbu yilda tabiatni asrashga katta e’tibor berilishini his etib quvondim. Ko‘pchiligimiz turli gazli ichimlik va sharbatlardan bo‘shagan tabiat va atrof-muhitga o‘ta zararli deb hisoblanadigan plastik “baklajka”larni tashlab yuboramiz. Bu mahsulot uzoq yil chirimaydi, shunisi bilan ekologiya kushandasi sanaladi. Men ularga ikkinchi hayot berish orqali ham tabiatga, ham odamlarga foydam tegayotganidan, plastik chiqindilar bilan bog‘liq muammolarga ozmi-ko‘pmi yechim topayotganimdan xursandman...

Tadbirkor bilan suhbatimizdan yana ma’lum bo‘ldiki, ayni paytda Po‘lat “baklajka”dan “bruschatka” — yo‘ltoshlar yaratish ustida ish olib boryapti. Bu mahsulot chidamli, mustahkam, arzon, ekologik toza bo‘lish bilan birga kamxarajat, ya’ni tagidan qum-shag‘al to‘shash talab etilmaydi. Shundoq tuproq ustiga terib chiqilsa, ayni paytda ishlatilayotgan muqobil mahsulotdan 3-5 barobar uzoq muddat o‘z butunligini yo‘qotmaydi.

Tadbirkor supurgi va “bruschatka”dan tashqari avtomobillarni shatakka olish uchun yoki qurilishlarda kerak bo‘ladigan 3-5 metr uzunlikda tross, ro‘zg‘orda asqotadigan 10-15 metrlik xo‘jalik arqonlari kabi mahsulotlarni ham “baklajka”lardan tayyorlab, buyurtmachilarga yetkazib beryapti.

— Yana o‘sha gap, — deydi Po‘lat Boltaboyev. — Imkonim, jamg‘armam bo‘lganida xorijdan maxsus uskuna olib kelib, ishimni kengaytirardim. Hozir tayyorlanayotgan “bruschatka”larni yaxshilab sinovdan o‘tkazib, mukammal holatda ishlab chiqarishga joriy qilardim. Bu odamlarga ham, tabiatga ham foyda bo‘lardi. Ishim ko‘paysa, qizim va turmush o‘rtog‘im ham ko‘mak beradi, boshqa payt o‘zim eplayman. Agar ishlab chiqarishni kengaytirsam, shogirdlar olib, ish o‘rinlari ham yaratardim.

Nodir MAHMUDOV,
“Yangi O‘zbekiston” muxbiri

“Yangi O‘zbekiston” va “Правда Востока” gazetalari tahririyati” DM

MUASSIS:
O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi

Bosh muharrir:
Salim DONIYOROV

Tahririyatga kelgan qo‘lyozmalar taqriz qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.
Gazetaning yetkazib berilishi uchun obunani rasmiylashtirgan tashkilot javobgar.
Gazeta tahririyat kompyuter markazida sahifalandi.
Gazetaning poligrafik jihatdan sifatli chop etilishiga “Kolorpak” MCHJ mas’ul.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2020-yil 13-yanvarda 1047-raqam bilan ro‘yxatga olingan.
Nashr indeksi — 236. Buyurtma — 146.
38993 nusxada bosildi.
Hajmi — 3 taboq. Ofset usulida bosilgan. **Qog‘oz bichimi** A2.
Bahosi kelishilgan narxda.

“Kolorpak” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Bosmaxona manzili: O‘zbekiston, 100060.
Toshkent, Yangi shahar ko‘chasi, 1-A uy.
Bosmaxona telefoni: (78) 129-29-29

Navbatchi muharrir: Avazbek Xudoyqulov
Musahhih: Asliddin Abdurazaqov
Dizayner: Xurshid Abdullayev

Manzilimiz:
100060, Toshkent shahri,
Shahrisabz ko‘chasi, 85-uy

Qabulxona: (71) 233-56-33 Devonxona va e’lonlar: (71) 233-70-98 E-mail: info@yuz.uz Veb-sayt: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

O‘zA yakuni — 21:05 Topshirildi — 22:50